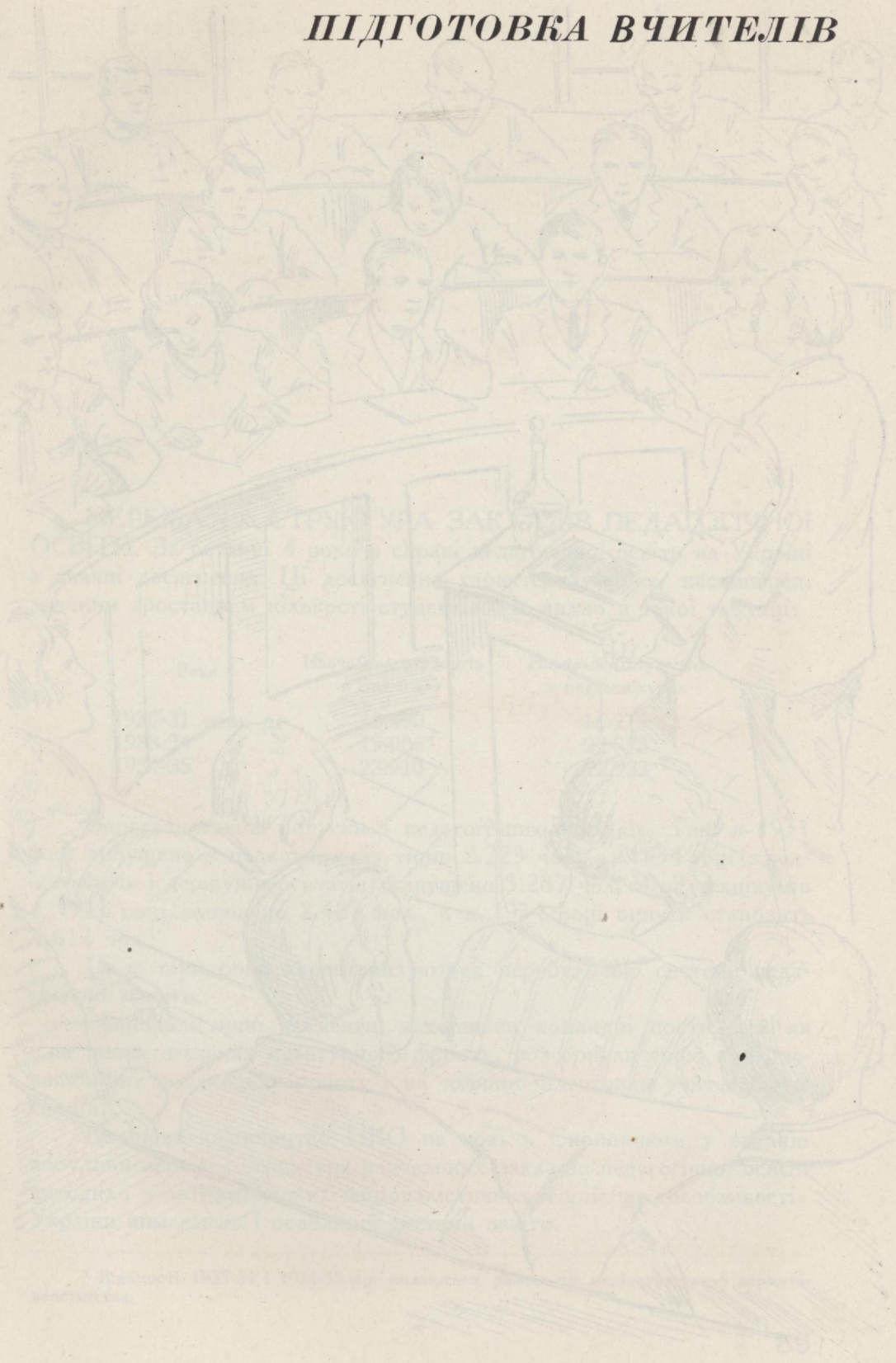
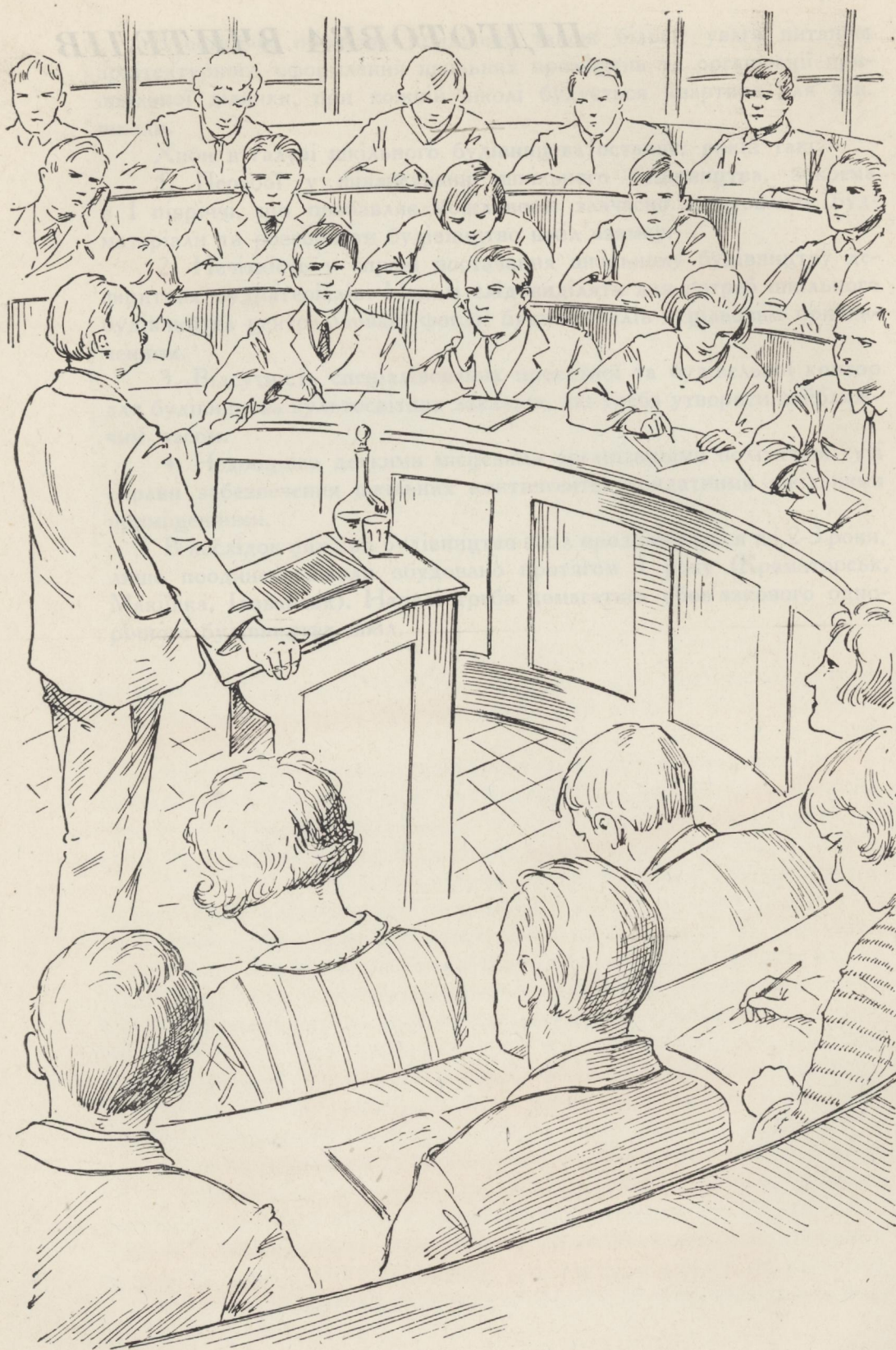

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ

МЕРЕЖА ТА СТРУКТУРА ЗАКЛАДІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ. За останні 4 роки в справі педагогічної освіти на Україні є значні досягнення. Ці досягнення характеризуються, насамперед, значним зростанням кількості студентів. Це видно з такої таблиці:

Роки	Навчалоя студентів в педвишах	Навчалоя студентів в педтехнікумах
1930-31 навч. р.	15.490	16.276
1933-34 " "	19.906 ¹	22.375
1934-35 " "	23.910	22.933

Зростали також випуски з педагогічних закладів. Так: в 1931 році випущено з педвишів усіх типів 2.223 чол., а в 1934 році (з педінститутів і держуніверситетів) випущено 3.287 чол. З педтехнікумів в 1931 році випущено 2.487 чол., а в 1934 році випуск становить 4.612 чол.

Ці ж таки роки характеризуються перебудовою системи педагогічної освіти.

Націоналістичні елементи, захопивши командні пости, так як і на інших ділянках культурного фронту, розгорнули свою контрреволюційну шкідницьку роботу і на ділянці підготовки учительських кадрів.

Колишнє керівництво НКО на чолі з Скрипником у питанні побудови мережі і структури навчальних закладів педагогічної освіти виходило з антиленінських націоналістичних теорій, що «особливості» України вимагають і особливої системи освіти.

¹ Відомості 1933-34 і 1934-35 рр. подаються разом по педінститутах і держуніверситетах.

В наслідок цього система педагогічної освіти на Україні своєю структурою, профільними ознаками тощо була побудована відмінно від системи братньої РСФРР; до 1933 року була вона така: були інститути фізики, хемії, математики, які готували молодших викладачів вишів у противагу держуніверситетам РСФРР, були інститути педагогічної професійної освіти, що готували викладачів для різних типів середніх професійних закладів (технікумів, профшкіл, робітфаків, ФЗУ тощо) і, нарешті, — були інститути соціального виховання з 3-річним курсом навчання, що повинні були дати педагогічні кадри з різних дисциплін для семирічної школи.

Така строката система призводила до того, що одна з головніших ланок освіти — неповна середня школа одержувала з інститутів соціального виховання недостатню кількість і при тому недостатньо кваліфікованих (при 3-річному курсі навчання) викладачів.

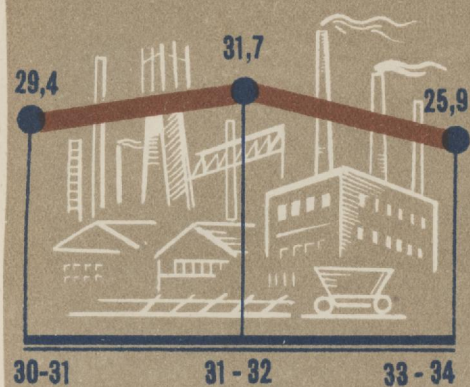
Відомо також, що до 1930-31 року педтехнікумів, як середньої ланки педагогічної освіти, що готує вчителів для початкової школи, не було, бо, знову ж таки, старе керівництво НКО в організації мережі і структури педагогічних закладів виходило з лівацьких настанов, що, мовляв, усі вчителі повинні мати вищу освіту. Тому пед-

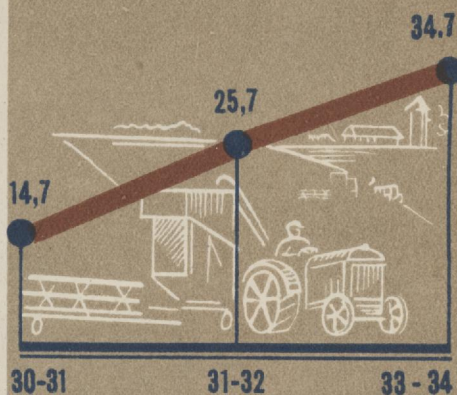
Київ

Польський педагогічний інститут

РОБІТНИКІВ

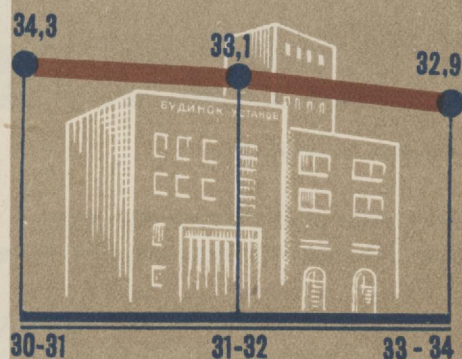
КОЛГОСПНИКІВ

ОДНООСІБНИКІВ

СЛУЖБОВЦІВ

КОНТИГЕНТ

1930 - 31 рік

11.003

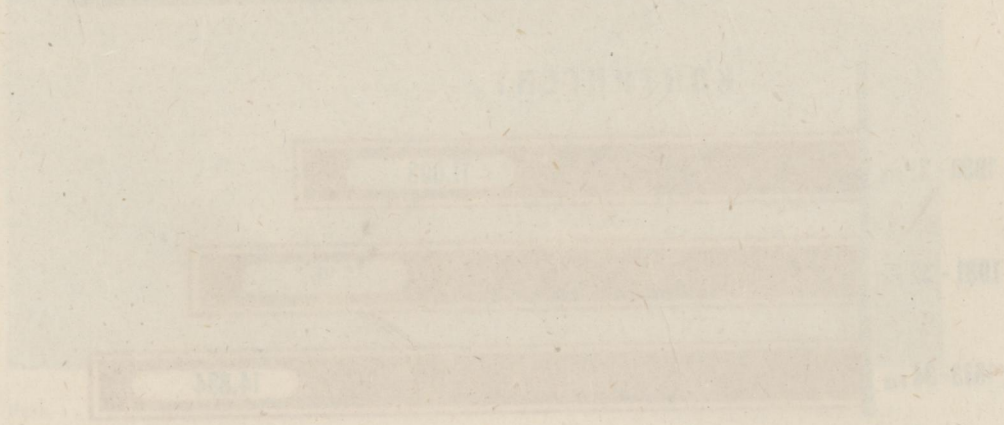
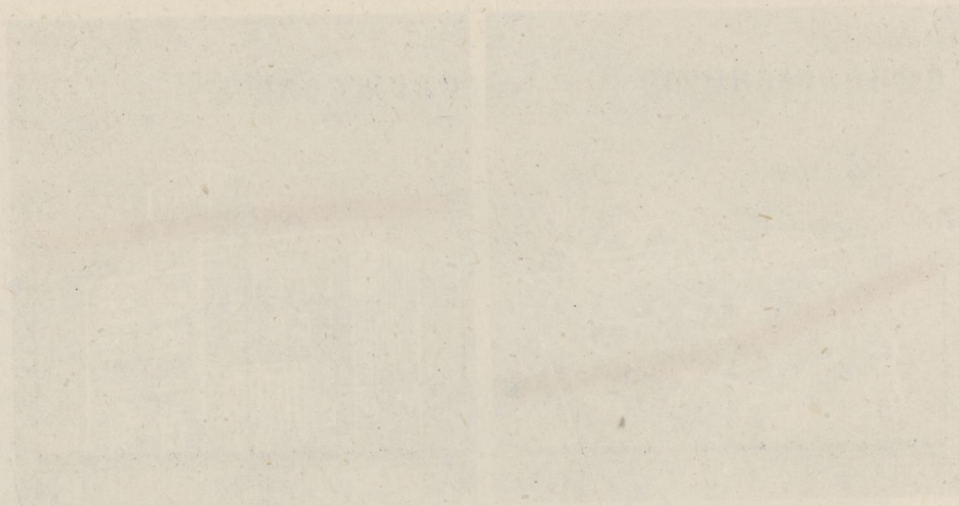
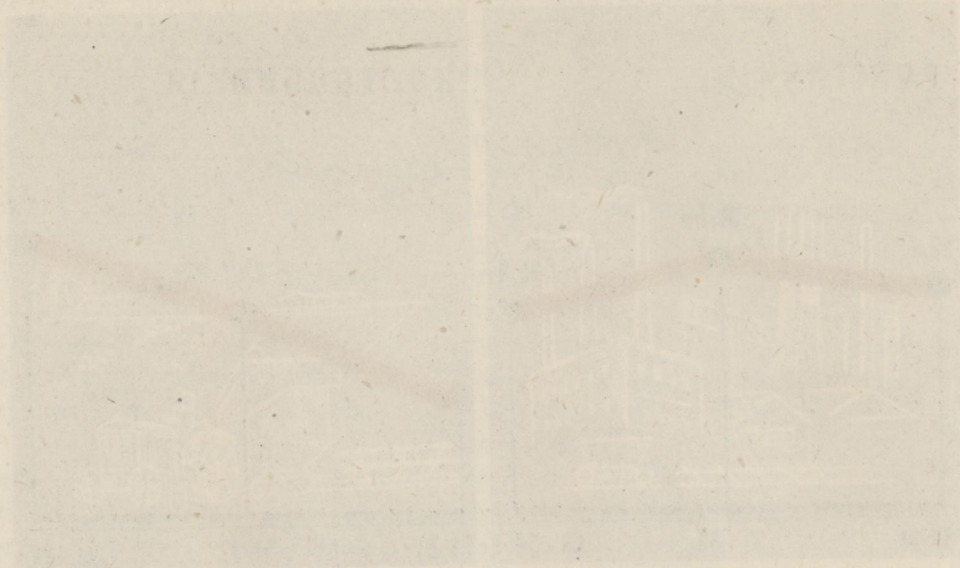
1931 - 32 рік

12.867

1933 - 34 рік

14.834

СОЦІАЛЬНИЙ СКЛАД СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ
ІНСТИТУТІВ УСРР

CONTAINING SEVEN COLUMNS OF TEXT
IN THE YEAR

Київ

Державний університет

технікуми утворювались як вищі педагогічні школи. В наслідок цього утворювався величезний прорив в задоволенні початкової школи викладачами.

Старе керівництво НКО особливо занедбало ділянку готування педагогічних кадрів для нацменшкіл. Нацменівські педагогічні заклади не розвивались, були навіть випадки закриття (євр. відділу при Житомирському інституті соцвиховання та Одеському інституті профосвіти) та заборони відкривати їх всупереч вимогам місць (Олексіївський російський педтехнікум).

НКО УСРР на початку 1933 року заходився коло виправлення всіх перекирвань і хиб у справі національно-культурного будівництва і, зокрема, по лінії підготовки педагогічних кадрів.

За останні 1½—2 роки НКО провів велику роботу коло удосконалення мережі і структури педагогічних закладів.

Замість трьох типів вищих педагогічних закладів організовано лише два типи: державні університети й педагогічні інститути. Колишні інститути фізики, хемії, математики та частина інститутів педагогічної освіти (педпрофосвіти) стали основною базою для орга-

нізації університетів, а друга частина інститутів педагогічної освіти та інститути соціального — базою державних педагогічних інститутів з 4-річним курсом навчання.

Мережа педагогічних закладів на Україні за останні два навчальні роки така:

Назва закладів	1933-34 рік		1934-35 рік	
	Установ	Студентів	Установ	Студентів
1. Держуніверситети	4	6.198	4	6.700
2. Педінститути	29	13.708	32 ¹	17.210 ²
3. Педтехнікуми	76	22.375	78	22.933

В складі окремих педінститутів організовані за 1933-34 навчальний рік нацменівські відділи на правах секторів.

В 1934-35 р. організовано також окремі педінститути: Одеський 4-річний та 2-річний німецький, Київський 2-річний польський.

Організовано нові нацменпедтехнікуми в 1933-34 р.: Кадіївський татарський, Рубіжанський російський, Калініндорфський — єврейський та в 1934-35 році — Путивльський російський педтехнікум.

При існуючих педтехнікумах організовані нацменсектори, зокрема, білоруський (Ново-Миргородський педтехнікум) та молдавський (Кіровський педтехнікум).

Щоб поліпшити підготовку та здійснювати пролетарський вплив на підготовку нацменпедкадрів для початкової школи, підготовка польських середніх педкадрів сконцентрована в основному в м. Києві та німецьких — у м. Хортиці.

Поширений у 1934 р. набір до нацменівських педагогічних шкіл та до секторів (напр. до німецьких на 270, єврейських — 450, російських — 870 осіб).

Ведеться також підготовча робота по організації нових нацменпедінститутів — єврейського в Одесі, російського в Миколаєві.

Отже, мережа нацменівських педагогічних закладів і контингенти студентів порівняно з минулими роками значно зросли. Останні два роки зростання нацменівських педагогічних закладів і контингентів у них характеризується такими даними (див. табл. на 93 стор.).

Разом з цим зросло й число студентів українських педзакладів: в педінститутах 1933-34 р. було 12.043; 1934-35 р. — 14.298 студентів, себто збільшення на 2.255 осіб, або 18,7%.

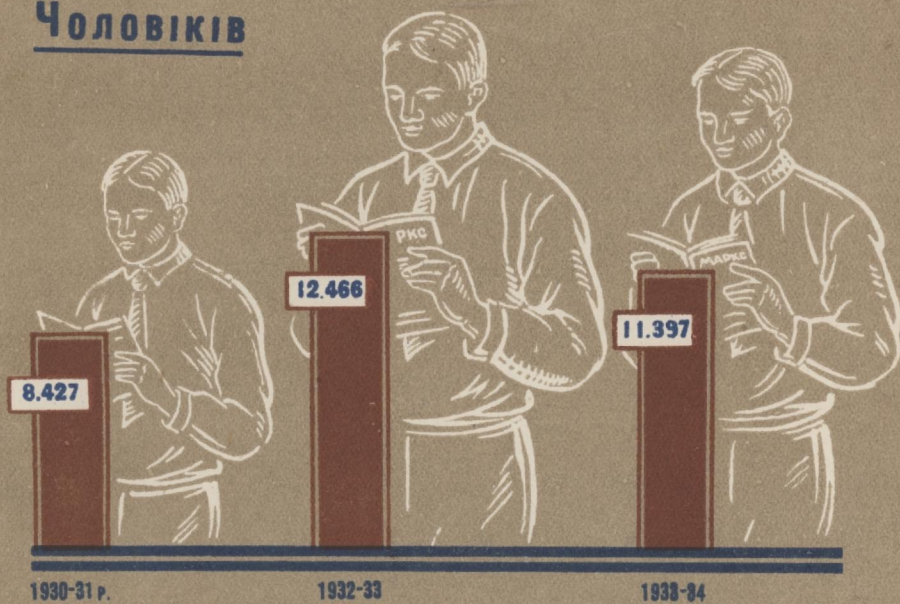
Поряд із зміцненням педагогічних інститутів та технікумів лінією системи НКО щільно підійшов, особливо 1934 року, і до удосконалення самої структури педзакладів.

Відомо, що мережа, а особливо колишня структура педагогічних закладів, утворювалась не без участі шкідницької контрреволюційної

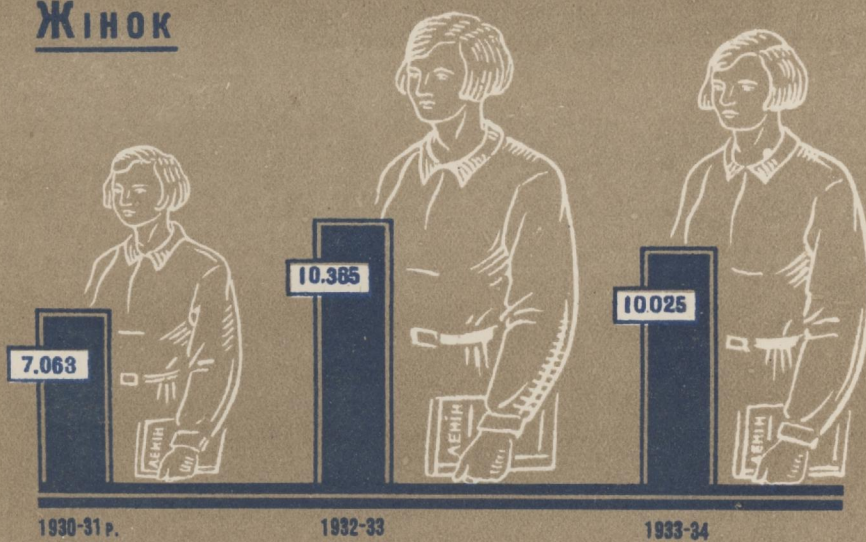
¹ В тому числі 2 новоутворені 2-річні педінститути — польський і німецький.

² Разом з вечірніми відділами.

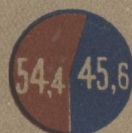
Чоловіків

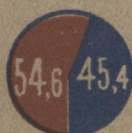
Жінок

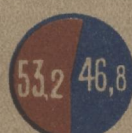
у % %

1930-31

1932-33

1933-34

СКЛАД СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДІВ УСРР ЗА СТАТТЮ

PLATE 1. THE THREE BOOKS OF THE BIBLE. THE THREE COINS OF THE EMPEROR.

По педінститутах

Р о к и	Російські		Єврейські		Німецькі		Польські		Болгарські		Р а з о м		Зростання кільк. студ. у %/о
	Установи	Студенти	Установи	Студенти	Установи	Студенти	Установи	Студенти	Установи	Студенти	Установи	Студенти	
1933-34	5	566	2	516	1	135	1	372	1	76	10	1.665	100
1934-35	5	960	2	725	2	440	2	646	1	136	12	2.912	175

По педтехнікумах

Р о к и	Російські		Єврейські		Німецькі		Польські		Болгарські		Чеські		Греко-єлі-но-татар.		Татарські		Білоруські		Молдавські		Р а з о м		Контингент у %/о
	Установи	Студенти	Установи	Студенти	Установи	Студенти	Установи	Студенти	Установи	Студенти	Установи	Студенти	Установи	Студенти	Установи	Студенти	Установи	Студенти	Установи	Студенти	Установи	Студенти	
1933-34 . .	$\frac{3}{8}$	1.094	$\frac{5}{0}$	836	$\frac{2}{1}$	389	$\frac{3}{0}$	392	$\frac{1}{1}$	390	$\frac{0}{1}$	45	$\frac{1}{1}$	297	$\frac{1}{0}$	46	—	—	—	—	$\frac{16}{12}$	3.489	100
1934-35 . .	$\frac{5}{8}$	1.740	$\frac{5}{0}$	1.035	$\frac{1}{1}$	541	$\frac{2}{0}$	488	$\frac{1}{1}$	484	$\frac{0}{1}$	56	$\frac{1}{1}$	239	$\frac{1}{0}$	145	$\frac{0}{1}$	35	$\frac{0}{1}$	25	$\frac{16}{14}$	4.748	136

зграї, що засіла була в НКО. Тому розміщення навчальних закладів, і особливо спеціальностей в них (розкиданість, наявність від 5 до 8 відділів у більшості педінститутів тощо), утворювали стан, що не давав педвишам сконцентрувати міцну матеріальну і навчальну базу та зосередити достатню кількість висококваліфікованих викладавських кадрів.

Зокрема, інститути соцвиху своєю структурою і профілем спеціальностей ще і в 1932-33 році були своєрідним відображенням засудженої двома історичними постановами ЦК ВКП(б) про школу (з 5.IX-31 р. і з 25.VIII-32 р.) комплексної системи: продовжували готувати за 3 роки малокваліфікованих педагогів-комплексників для старших класів середньої школи.

Такий стан структури і організації фахової підготовки НКО почав виправляти в 1933 р.: були утворені предметні відділи, інститути переведені були на 4-річний курс навчання.

Радикальні зміни в структурі стаціонарних педагогічних закладів НКО вніс 1934 року: замість 14 номенклатурних відділів, що існували у педвишах, утворено 7 факультетів, що об'єднують споріднені спеціальності (фізико-математичний, хеміко-біологічний або природничий, мовно-літературний, історичний, географічний, педагогічний, дефектологічний).

В результаті цього по всіх педінститутах замість 181 відділу з курсами, що мали часто неприпустимо дрібні групи, стало 99 факультетів, які відповідно сконцентровані в тих інститутах, де для них є кращі матеріальні і академічні умови.

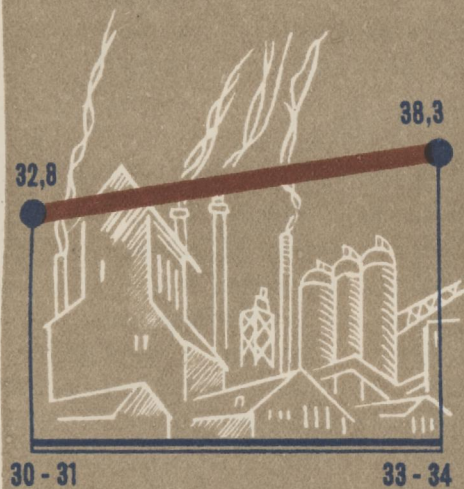
Зокрема, були зміцнені відповідно до постанови ЦК ВКП(б) історичні та географічні відділи (тепер факультети). Ці факультети скупчені у педінститутах, де є можливість забезпечити викладання історії та географії кваліфікованими професорсько-викладавськими кадрами (наприклад, географічні лише в Києві, Одесі, Харкові й Луганську). В результаті переведено щось коло 950 студентів з тих інститутів, де ліквідувались відділи, до інститутів, де утворювались або зміцнювались факультети відповідного фаху. Злиті також однотипні неповнокомплектні групи і т. ін. Пересічне навантаження груп студентами значно збільшилось.

Другий етап цієї роботи буде проведений до початку 1935-36 навчального року. Цей етап значно складніший, бо, поруч з уточненням структури, НКО має радикально переглянути і саму мережу педінститутів, доцільність розташування нацменсекторів тощо.

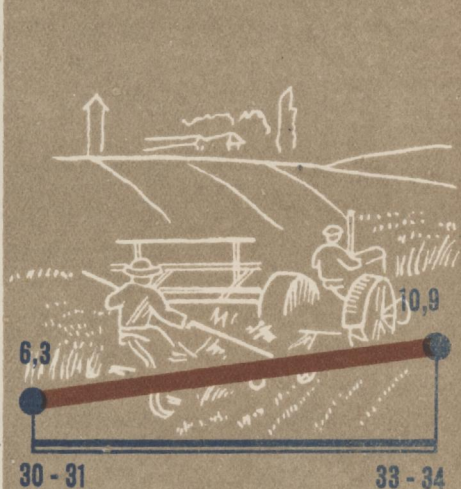
НКО вважає, що перехід педвишів від типу інститутів соцвиху, які готували за три роки учителя комплексника в старших класах школи, до міцних інститутів переважно з 2-3 факультетами при 4-річному навчанні створює умови для забезпечення середньої школи справді висококваліфікованими педкадрами.

Щодо педтехнікумів проведена теж значна робота по ліквідації та доцільнішому розташуванню й концентрації їх (шкільних, дошкіль-

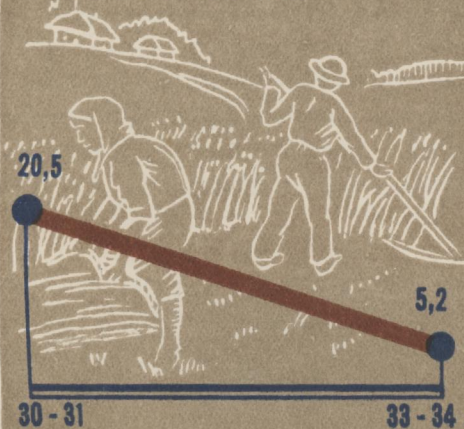
РОБІТНИКІВ

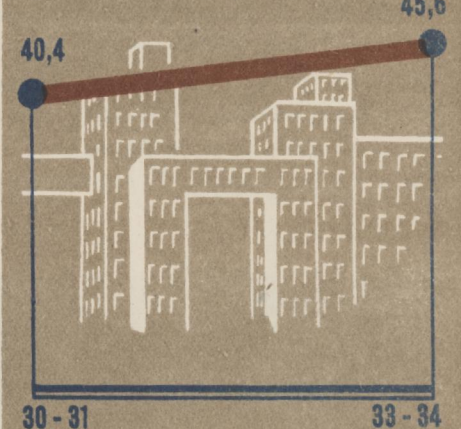
КОЛГОСПНИКІВ

ОДНООСІБНИКІВ

СЛУЖБОВЦІВ

КОНТИНГЕНТ

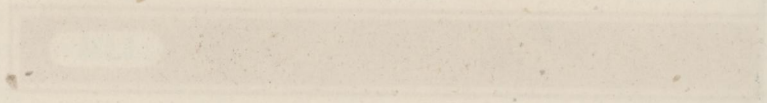
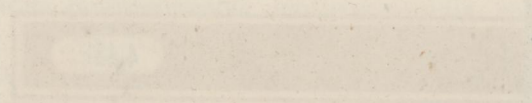
1930-31 рік

4.481

1933-34 рік

6.588

СОЦІАЛЬНИЙ СКЛАД СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТІВ УСРР

10-10-10

10-10-10

10-10-10

них, позашкільних, інструкторів по труду, лінгвістичних). Удосконалення структури педтехнікумів йшло переважно лінією об'єднання споріднених відділів, приміром, КДР і позашкільного, та концентрації інших відділів (дошкільного, по труду й лінгвістичних) у тих педтехнікумах, де є краща навчально-матеріальна база та можливості виробничої педагогічної практики тощо.

ПРОФЕСОРСЬКО-ВИКЛАДОВСЬКІ КАДРИ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДІВ ТА БОРотьБА ЗА ПОЛІПШЕННЯ ЇХНЬОЇ ЯКОСТІ. Робота НКО щодо зміцнення професорсько-викладовського персоналу педагогічних закладів за останні $1\frac{1}{2}$ —2 роки характеризується, насамперед, боротьбою за очищення педагогічних кадрів інститутів і технікумів від контрреволюційних націоналістичних та троцькістських елементів і за зміцнення педагогічних закладів ідеологічно-витриманими кваліфікованими кадрами.

Перед НКО в новому складі керівництва, особливо в період після історичної постанови ЦК ВКП(б) з 24 січня 1933 року та листопадового пленуму ЦК і ЦКК КП(б)У, стало в першу чергу завдання розчистити від контрреволюційних і класово-ворожих елементів фронт педагогічної освіти.

Буржуазно-націоналістична контрреволюційна зграя, що засіла в Наркомосі, роками уперто проводила свою лінію, розставляючи «своїх» людей по педагогічних закладах. В наслідок цього до педагогічних закладів, особливо до педінститутів, пролізли націоналісти, троцькісти та інші контрреволюційні і класово-ворожі елементи. Ці елементи, блокуючись, провадили приховано й наполегливо свою

Київ, Польський педагогічний інститут

Лекція з фізики

шкідницьку роботу, спрямовану на розвал справи підготовки вчительських кадрів, на виховання кадрів для своєї контрреволюційної справи.

Особливо засмічені цими елементами були такі навчальні заклади: К.-Подільський, Київський (польський), Луганський, Ніженський, Глухівський, Ново-Московський, Бердичівський, Артемівський, Київський (український) та ін. В решті інститутів, правда в меншій мірі, також виявлена засміченість.

В результаті роботи НКО по очистці керівних професорсько-викладовських кадрів та студентського складу виявлено й усунуто протягом 1933 року і по цей час:

1. Директорів педінститутів—18. В числі усунутих чимале місце посідають націоналісти, колишні петлюрівці, білі офіцери з антирадянським минулим, дворушники і, навіть, шпигуни та агенти закордонних контрреволюційних організацій (Сіяк—колишній директор лінгвістичного інституту, Сохацький—колишній директор Київського польського педінституту).

Частина директорів усунуті через їх нездатність політично керувати справою підготовки вчителів у педінститутах, за розвал роботи тощо (Бердичівський, Артемівський, Кременчуцький педінститути й інші).

2. Звільнено викладачів понад 210 чол. Усунутих викладачів за мотивами можна класифікувати в основному так: а) контрреволюційний націоналістичний елемент, учасники антирадянських виступів, банд тощо; б) учасники контрреволюційних організацій (СВУ тощо), шпигуни, агенти закордонних фашистських націоналістичних організацій і навіть контррозвідок, штабів (УВО) тощо; в) троцькістські елементи; класово-чужий елемент—це переважно куркулі, попи, білі офіцери тощо.

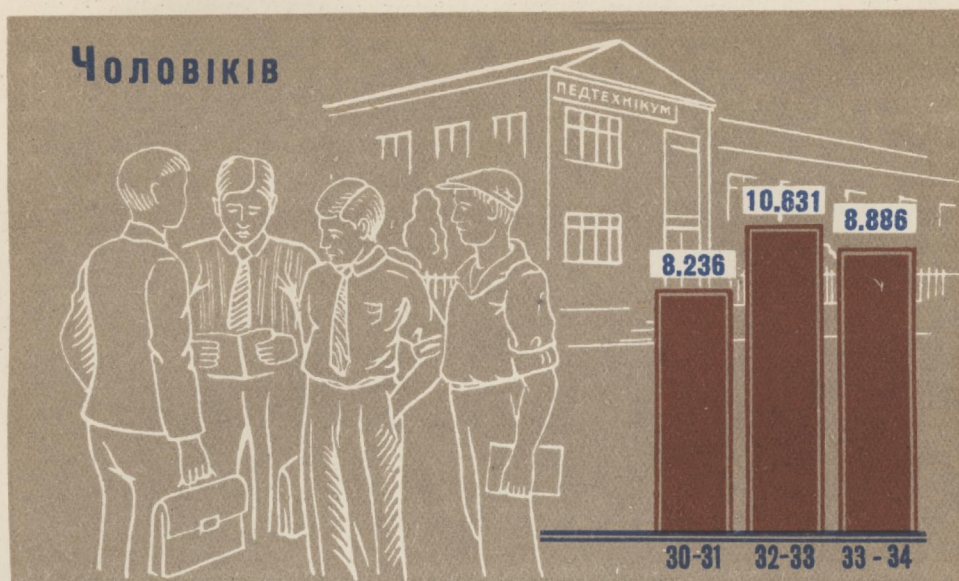
Для ілюстрації засміченості керівного та професорсько-викладовського персоналу ворожим елементом, виявленим в 1933-34 році, можна подати такі окремі характерні дані:

1. Луганський педінститут—Цикін К. П. (кол. директор), виключений з партії за троцькістську контрабанду—з курсу лєнінізму умисно викинув теми: «Класова боротьба і соцбудівництво»; «Вчення Леніна про війну».

Погодін І. М.—професор історії України і народів СРСР, виключений з партії і усунутий з роботи за протягування троцькістської контрабанди.

Сапожніков І. С.—виключений з лав партії і знятий з роботи за троцькізм.

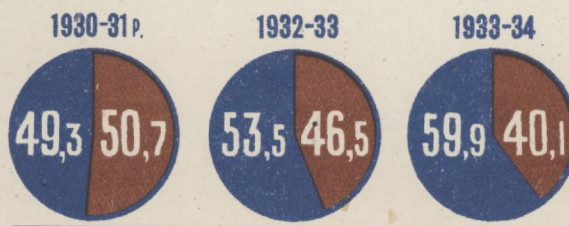
2. Ніженський педінститут. Директором до лютого 1934 року був Порада С. Г.—націоналіст. При його потуранні й допомозі було згурповане націоналістичне кубло, а саме: Галета—викладач економполітики, петлюровець; Тихий—викладач математики і завуч, націоналіст; Рябко—керівник кафедри і викладач педоло-

У % %

УМОВНІ ЗНАКИ:

ЧОЛОВІКИ
ЖІНКИ

СКЛАД СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНІКУМІВ УСРР ЗА СТАТТЮ

гії — особа, що стояла на явно фашистських позиціях в педології, Резанов — професор, керівник кафедри літератури, з явно монархічними поглядами і т. д. Загалом в Ніженському педінституті порядком очищення виявлено й усунуто влітку 1934 р. 22 чол. (крім усунутих в 1933 році).

3. Глухівський педінститут. Бувший директор ін-ту Рожков — дворушник, стягував до інституту на роботу класово-ворожий елемент, а саме: Гвоздецького Н. Д., що брав участь в контрреволюційних загонах, Сукневича, що мав зв'язок з закордоном, брав участь в контрреволюційних арміях, спритно приховував свої націоналістичні погляди; Кулака І. А., який провадив антирадянську пропаганду серед студентів.

З 1. VII 1934 р. усунуто з Глухівського інституту 8 чол.

Як виявилось у практичній роботі інститутів, групи контрреволюціонерів, націоналістів та троцькістів діяли часто-густо спільно. В Київському польському педінституті шпигуни змикалися з націо-

Дніпропетровськ

Гуртожиток Державного університету

налістами петлюрівцями, в Луганському педінституті націоналісти щільно змикалися з троцькістами.

Серед звільнених націоналістів — викладачів мови й літератури, були й такі, які після викриття шкідництва на мовному фронті, починали демонстративно розмовляти російською мовою і намагалися дискредитувати й зірвати розгортання більшовицької українізації в навчальних педзакладах (Кіровський педінститут).

Треба відзначити, що класовий ворог, який проліз на освітню ділянку, діє особливо прихованими формами. Під машкарою радянського педагога він провадить свою роботу обережно, іноді в формі натяків, зауважень, прикладів, але по суті це є контрреволюційна пропаганда (Київський польський, Бердянський педінститути та ін.).

В більшій частині інститутів проведена непосредня робота по перевірці професорсько-викладовського персоналу, зокрема була приділена велика увага Київському польському педінституту, де вже у вересні 1934 року був знятий новий директор Б о д н я к. В цьому інституті було виявлено і усунуто за останній час 8 чол. класово-ворожого елементу.

В справі зміцнення педкадрів інститутів і технікумів Наркомос провів велику роботу.

Поруч з очищенням від націоналістичних контрреволюційних і інших класово-ворожих елементів, НКО одночасно вжив заходів, щоб зміцнити підготовку радянських українських та нацменівських педагогічних кадрів.

Замість усунутих з роботи викладачів педінститути зміцнені новими педкадрами, головнo, з кращих випускників-аспірантів науково-дослідчих установ і держуніверситетів (з останніх для педтехнікумів) та частково за рахунок запрошених НКО й окремими інститутами з братніх республік:

асистентів . .	92, з них 23 чл. КП(б)У, 34 чл. ЛКСМУ.
в. о. доцентів .	31 „ 9 „ „ 2 „ „
доцентів . .	52 „ 3 „ „ — „ „
професорів . .	10 „ — „ „ — „ „
Разом . .	185 „ 35 „ „ 36 „ „

Але треба відзначити, що професорсько-викладовський склад педінститутів потребує дальшого зміцнення, особливо висококваліфікованими кадрами, недохват яких гостро відчувається.

НКО провів також кваліфікаційну роботу майже по всіх педінститутах. Наслідки роботи кваліфкому стверджують наявність значної частини викладачів інститутів з недостатньою кваліфікацією. Чимало т. зв. професорів довелось або усунути, або знизити у званні (з професора на доцента, а то і на асистента, з доцента — на

WiC w PARTJI TYLKO SUNDOWYCH I SZLACHETNYCH

Київ, Польський педагогічний інститут

Військовий гурток

асистента), напр., за даними по 4 областях на 15.IX 1934 р. (Харківська, Одеська, Київська, Дніпропетровська):

Подано на професорів	107	Подано на доцентів	261
Квал. професорами	6	Квал. доцентами	20
Квал. в. с. професорів	9	„ в. с. доцентами	53
Кваліф. доцентами	27	Відхилено	75
Відхилено	23	На рецензію	15
Передано на рецензію	17		

В педтехнікумах аналогічну роботу провели обласні відділи народної освіти. Зокрема, НКО за участю ОблВНО переглянув і затвердив склад директорів педтехнікумів.

Окремі педінститути (Луганський, Запорізький, Нікопольський та ін.) власними заходами і за допомогою НКО залучили чимало кваліфікованих викладачів з братніх республік.

КОНТИНГЕНТИ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДІВ. Одночасно із значними досягненнями в поширенні і зміцненні мережі навчальних педзакладів та удосконаленні їх структури, НКО домогся чималих позитивних наслідків і в справі збільшення та якісного поліпшення складу студентів.

Ніжен

Педагогічний інститут

Дніпропетровськ

Гуртожиток Державного університету

Академічний рівень та соціальний стан вступників до 1-х курсів дедалі кращає, особливо доводять це дані набору останнього року.

Партійно-комсомольський прошарк студентства педзакладів порівняльно з 1930-31 р. за останні 1933-34 і 1934-35 роки кількісно зріс майже вдвоє.

Але слід відзначити, що через діяння націоналістичних та троцькістських елементів наші педзаклади ще й на 1933-34 рік мали в складі студентства подекуди нестійкий, класово-ворожий елемент. Очистка від такого елементу провадиться по всіх педзакладах. Особлива засміченість студентського складу виявлена в таких інститутах — Київському (польському), Кам'янець-Подільському, Луганському, Артемівському, Бердичівському, Ніженському, Глухівському та інших. Велика засміченість студентського складу в окремих педінститутах часто збігалась із засміченістю професорсько-викладовського персоналу. Класові вороги до своєї шкідницької роботи часто-густо залучали і студентів (Київський польський, Київський український, Луганський, Кам'янець-Подільський, Ніженський, Ново-Московський та інші педінститути).

Через незадовільну роботу інститутських організацій, шкідницька робота в таких інститутах вносила розклад і в студентську масу, погіршувала настрої, знижувала дисципліну і якість навчання.

В інститутах, де були викриті такі гнізда, були, як правило, глибокі прориви і в господарсько-матеріальній, і в організаційній, і в навчальній галузях роботи. Наприклад, у Київському польському педінституті матеріальна база, гуртожитки були в жахливому стані, успішність студентів неприпустимо низька.

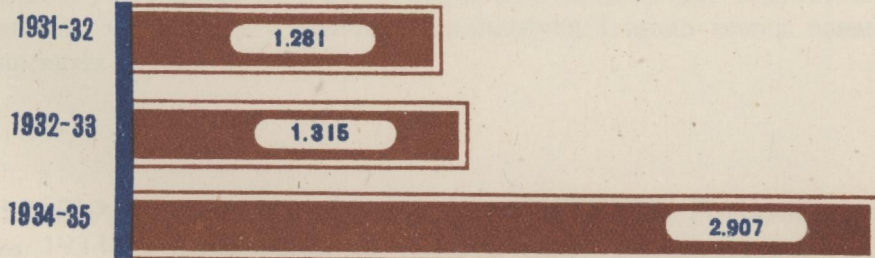
Класово-ворожі впливи націоналістичних елементів та лінія на свідомий зрив підготовки кадрів часто в окремих інститутах призводили до того, що починалось нічим не виправдуване дезертирство студентів. Наприклад, Преславський болгарський, Маріупольський греко-єліно-татарський педтехнікуми «загубили» в 1932-33 навчальному році близько 30% своїх контингентів, решта педтехнікумів — від 10 до 20%; Вінницький, Кам'янець-Подільський, Ново-Московський, Луганський, Київський (польський), Зінов'євський, Херсонський, Глухівський, Ніженський та інші педінститути ще і в I половині 1933-34 р. також в наслідок розкладницької роботи класово-ворожих націоналістичних елементів у минулому «губили» через дезертирство значне число своїх контингентів.

За допомогою ЦК КП(б)У, запровадивши ряд рішучих заходів, НКО на кінець I семестру 1933-34 навчального року вдалось певною мірою припинити антидержавне розбазарювання кадрів студентства (в січні — лютому 1934 року дібрано й повернуто було лише до педінститутів понад 800 студентів).

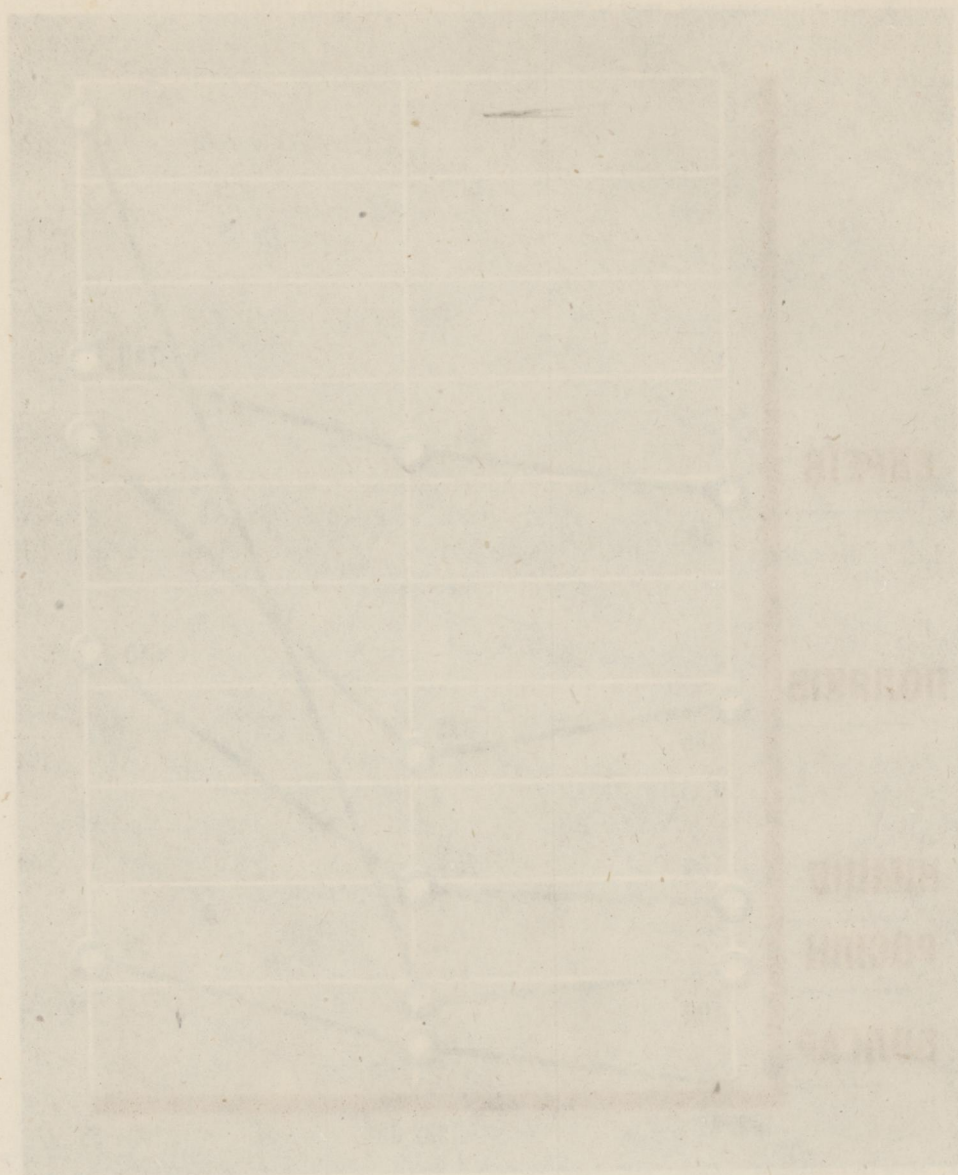
Перевіркою в час спеціальних і звичайних обслідувань, особливо в 1933-34 р., встановлено, що якість студентського складу була не завжди висока і щодо академічної успішності.

РАЗОМ

КІЛЬКІСТЬ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ІНСТИТУТІВ УСРР, ЩО ВЧАТЬСЯ РІДНОЮ МОВОЮ

1930-1931
1931-1932
1932-1933
1933-1934
1934-1935
1935-1936
1936-1937
1937-1938
1938-1939
1939-1940
1940-1941
1941-1942
1942-1943
1943-1944
1944-1945
1945-1946
1946-1947
1947-1948
1948-1949
1949-1950
1950-1951
1951-1952
1952-1953
1953-1954
1954-1955
1955-1956
1956-1957
1957-1958
1958-1959
1959-1960
1960-1961
1961-1962
1962-1963
1963-1964
1964-1965
1965-1966
1966-1967
1967-1968
1968-1969
1969-1970
1970-1971
1971-1972
1972-1973
1973-1974
1974-1975
1975-1976
1976-1977
1977-1978
1978-1979
1979-1980
1980-1981
1981-1982
1982-1983
1983-1984
1984-1985
1985-1986
1986-1987
1987-1988
1988-1989
1989-1990
1990-1991
1991-1992
1992-1993
1993-1994
1994-1995
1995-1996
1996-1997
1997-1998
1998-1999
1999-2000
2000-2001
2001-2002
2002-2003
2003-2004
2004-2005
2005-2006
2006-2007
2007-2008
2008-2009
2009-2010
2010-2011
2011-2012
2012-2013
2013-2014
2014-2015
2015-2016
2016-2017
2017-2018
2018-2019
2019-2020
2020-2021
2021-2022
2022-2023
2023-2024
2024-2025
2025-2026
2026-2027
2027-2028
2028-2029
2029-2030
2030-2031
2031-2032
2032-2033
2033-2034
2034-2035
2035-2036
2036-2037
2037-2038
2038-2039
2039-2040
2040-2041
2041-2042
2042-2043
2043-2044
2044-2045
2045-2046
2046-2047
2047-2048
2048-2049
2049-2050
2050-2051
2051-2052
2052-2053
2053-2054
2054-2055
2055-2056
2056-2057
2057-2058
2058-2059
2059-2060
2060-2061
2061-2062
2062-2063
2063-2064
2064-2065
2065-2066
2066-2067
2067-2068
2068-2069
2069-2070
2070-2071
2071-2072
2072-2073
2073-2074
2074-2075
2075-2076
2076-2077
2077-2078
2078-2079
2079-2080
2080-2081
2081-2082
2082-2083
2083-2084
2084-2085
2085-2086
2086-2087
2087-2088
2088-2089
2089-2090
2090-2091
2091-2092
2092-2093
2093-2094
2094-2095
2095-2096
2096-2097
2097-2098
2098-2099
2099-2100
2100-2101
2101-2102
2102-2103
2103-2104
2104-2105
2105-2106
2106-2107
2107-2108
2108-2109
2109-2110
2110-2111
2111-2112
2112-2113
2113-2114
2114-2115
2115-2116
2116-2117
2117-2118
2118-2119
2119-2120
2120-2121
2121-2122
2122-2123
2123-2124
2124-2125
2125-2126
2126-2127
2127-2128
2128-2129
2129-2130
2130-2131
2131-2132
2132-2133
2133-2134
2134-2135
2135-2136
2136-2137
2137-2138
2138-2139
2139-2140
2140-2141
2141-2142
2142-2143
2143-2144
2144-2145
2145-2146
2146-2147
2147-2148
2148-2149
2149-2150
2150-2151
2151-2152
2152-2153
2153-2154
2154-2155
2155-2156
2156-2157
2157-2158
2158-2159
2159-2160
2160-2161
2161-2162
2162-2163
2163-2164
2164-2165
2165-2166
2166-2167
2167-2168
2168-2169
2169-2170
2170-2171
2171-2172
2172-2173
2173-2174
2174-2175
2175-2176
2176-2177
2177-2178
2178-2179
2179-2180
2180-2181
2181-2182
2182-2183
2183-2184
2184-2185
2185-2186
2186-2187
2187-2188
2188-2189
2189-2190
2190-2191
2191-2192
2192-2193
2193-2194
2194-2195
2195-2196
2196-2197
2197-2198
2198-2199
2199-2200
2200-2201
2201-2202
2202-2203
2203-2204
2204-2205
2205-2206
2206-2207
2207-2208
2208-2209
2209-2210
2210-2211
2211-2212
2212-2213
2213-2214
2214-2215
2215-2216
2216-2217
2217-2218
2218-2219
2219-2220
2220-2221
2221-2222
2222-2223
2223-2224
2224-2225
2225-2226
2226-2227
2227-2228
2228-2229
2229-2230
2230-2231
2231-2232
2232-2233
2233-2234
2234-2235
2235-2236
2236-2237
2237-2238
2238-2239
2239-2240
2240-2241
2241-2242
2242-2243
2243-2244
2244-2245
2245-2246
2246-2247
2247-2248
2248-2249
2249-2250
2250-2251
2251-2252
2252-2253
2253-2254
2254-2255
2255-2256
2256-2257
2257-2258
2258-2259
2259-2260
2260-2261
2261-2262
2262-2263
2263-2264
2264-2265
2265-2266
2266-2267
2267-2268
2268-2269
2269-2270
2270-2271
2271-2272
2272-2273
2273-2274
2274-2275
2275-2276
2276-2277
2277-2278
2278-2279
2279-2280
2280-2281
2281-2282
2282-2283
2283-2284
2284-2285
2285-2286
2286-2287
2287-2288
2288-2289
2289-2290
2290-2291
2291-2292
2292-2293
2293-2294
2294-2295
2295-2296
2296-2297
2297-2298
2298-2299
2299-2300
2300-2301
2301-2302
2302-2303
2303-2304
2304-2305
2305-2306
2306-2307
2307-2308
2308-2309
2309-2310
2310-2311
2311-2312
2312-2313
2313-2314
2314-2315
2315-2316
2316-2317
2317-2318
2318-2319
2319-2320
2320-2321
2321-2322
2322-2323
2323-2324
2324-2325
2325-2326
2326-2327
2327-2328
2328-2329
2329-2330
2330-2331
2331-2332
2332-2333
2333-2334
2334-2335
2335-2336
2336-2337
2337-2338
2338-2339
2339-2340
2340-2341
2341-2342
2342-2343
2343-2344
2344-2345
2345-2346
2346-2347
2347-2348
2348-2349
2349-2350
2350-2351
2351-2352
2352-2353
2353-2354
2354-2355
2355-2356
2356-2357
2357-2358
2358-2359
2359-2360
2360-2361
2361-2362
2362-2363
2363-2364
2364-2365
2365-2366
2366-2367
2367-2368
2368-2369
2369-2370
2370-2371
2371-2372
2372-2373
2373-2374
2374-2375
2375-2376
2376-2377
2377-2378
2378-2379
2379-2380
2380-2381
2381-2382
2382-2383
2383-2384
2384-2385
2385-2386
2386-2387
2387-2388
2388-2389
2389-2390
2390-2391
2391-2392
2392-2393
2393-2394
2394-2395
2395-2396
2396-2397
2397-2398
2398-2399
2399-2400
2400-2401
2401-2402
2402-2403
2403-2404
2404-2405
2405-2406
2406-2407
2407-2408
2408-2409
2409-2410
2410-2411
2411-2412
2412-2413
2413-2414
2414-2415
2415-2416
2416-2417
2417-2418
2418-2419
2419-2420
2420-2421
2421-2422
2422-2423
2423-2424
2424-2425
2425-2426
2426-2427
2427-2428
2428-2429
2429-2430
2430-2431
2431-2432
2432-2433
2433-2434
2434-2435
2435-2436
2436-2437
2437-2438
2438-2439
2439-2440
2440-2441
2441-2442
2442-2443
2443-2444
2444-2445
2445-2446
2446-2447
2447-2448
2448-2449
2449-2450
2450-2451
2451-2452
2452-2453
2453-2454
2454-2455
2455-2456
2456-2457
2457-2458
2458-2459
2459-2460
2460-2461
2461-2462
2462-2463
2463-2464
2464-2465
2465-2466
2466-2467
2467-2468
2468-2469
2469-2470
2470-2471
2471-2472
2472-2473
2473-2474
2474-2475
2475-2476
2476-2477
2477-2478
2478-2479
2479-2480
2480-2481
2481-2482
2482-2483
2483-2484
2484-2485
2485-2486
2486-2487
2487-2488
2488-2489
2489-2490
2490-2491
2491-2492
2492-2493
2493-2494
2494-2495
2495-2496
2496-2497
2497-2498
2498-2499
2499-2500
2500-2501
2501-2502
2502-2503
2503-2504
2504-2505
2505-2506
2506-2507
2507-2508
2508-2509
2509-2510
2510-2511
2511-2512
2512-2513
2513-2514
2514-2515
2515-2516
2516-2517
2517-2518
2518-2519
2519-2520
2520-2521
2521-2522
2522-2523
2523-2524
2524-2525
2525-2526
2526-2527
2527-2528
2528-2529
2529-2530
2530-2531
2531-2532
2532-2533
2533-2534
2534-2535
2535-2536
2536-2537
2537-2538
2538-2539
2539-2540
2540-2541
2541-2542
2542-2543
2543-2544
2544-2545
2545-2546
2546-2547
2547-2548
2548-2549
2549-2550
2550-2551
2551-2552
2552-2553
2553-2554
2554-2555
2555-2556
2556-2557
2557-2558
2558-2559
2559-2560
2560-2561
2561-2562
2562-2563
2563-2564
2564-2565
2565-2566
2566-2567
2567-2568
2568-2569
2569-2570
2570-2571
2571-2572
2572-2573
2573-2574
2574-2575
2575-2576
2576-2577
2577-2578
2578-2579
2579-2580
2580-2581
2581-2582
2582-2583
2583-2584
2584-2585
2585-2586
2586-2587
2587-2588
2588-2589
2589-2590
2590-2591
2591-2592
2592-2593
2593-2594
2594-2595
2595-2596
2596-2597
2597-2598
2598-2599
2599-2600
2600-2601
2601-2602
2602-2603
2603-2604
2604-2605
2605-2606
2606-2607
2607-2608
2608-2609
2609-2610
2610-2611
2611-2612
2612-2613
2613-2614
2614-2615
2615-2616
2616-2617
2617-2618
2618-2619
2619-2620
2620-2621
2621-2622
2622-2623
2623-2624
2624-2625
2625-2626
2626-2627
2627-2628
2628-2629
2629-2630
2630-2631
2631-2632
2632-2633
2633-2634
2634-2635
2635-2636
2636-2637
2637-2638
2638-2639
2639-2640
2640-2641
2641-2642
2642-2643
2643-2644
2644-2645
2645-2646
2646-2647
2647-2648
2648-2649
2649-2650
2650-2651
2651-2652
2652-2653
2653-2654
2654-2655
2655-2656
2656-2657
2657-2658
2658-2659
2659-2660
2660-2661
2661-2662
2662-2663
2663-2664
2664-2665
2665-2666
2666-2667
2667-2668
2668-2669
2669-2670
2670-2671
2671-2672
2672-2673
2673-2674
2674-2675
2675-2676
2676-2677
2677-2678
2678-2679
2679-2680
2680-2681
2681-2682
2682-2683
2683-2684
2684-2685
2685-2686
2686-2687
2687-2688
2688-2689
2689-2690
2690-2691
2691-2692
2692-2693
2693-2694
2694-2695
2695-2696
2696-2697
2697-2698
2698-2699
2699-2700
2700-2701
2701-2702
2702-2703
2703-2704
2704-2705
2705-2706
2706-2707
2707-2708
2708-2709
2709-2710
2710-2711
2711-2712
2712-2713
2713-2714
2714-2715
2715-2716
2716-2717
2717-2718
2718-2719
2719-2720
2720-2721
2721-2722
2722-2723
2723-2724
2724-2725
2725-2726
2726-2727
2727-2728
2728-2729
2729-2730
2730-2731
2731-2732
2732-2733
2733-2734
2734-2735
2735-2736
2736-2737
2737-2738
2738-2739
2739-2740
2740-2741
2741-2742
2742-2743
2743-2744
2744-2745
2745-2746
2746-2747
2747-2748
2748-2749
2749-2750
2750-2751
2751-2752
2752-2753
2753-2754
2754-2755
2755-2756
2756-2757
2757-2758
2758-2759
2759-2760
2760-2761
2761-2762
2762-2763
2763-2764
2764-2765
2765-2766
2766-2767
2767-2768
2768-2769
2769-2770
2770-2771
2771-2772
2772-2773
2773-2774
2774-2775
2775-2776
2776-2777
2777-2778
2778-2779
2779-2780
2780-2781
2781-2782
2782-2783
2783-2784
2784-2785
2785-2786
2786-2787
2787-2788
2788-2789
2789-2790
2790-2791
2791-2792
2792-2793
2793-2794
2794-2795
2795-2796
2796-2797
2797-2798
2798-2799
2799-2800
2800-2801
2801-2802
2802-2803
2803-2804
2804-2805
2805-2806
2806-2807
2807-2808
2808-2809
2809-2810
2810-2811
2811-2812
2812-2813
2813-2814
2814-2815
2815-2816
2816-2817
2817-2818
2818-2819
2819-2820
2820-2821
2821-2822
2822-2823
2823-2824
2824-2825
2825-2826
2826-2827
2827-2828
2828-2829
2829-2830
2830-2831
2831-2832
2832-2833
2833-2834
2834-2835
2835-2836
2836-2837
2837-2838
2838-2839
2839-2840
2840-2841
2841-2842
2842-2843
2843-2844
2844-2845
2845-2846
2846-2847
2847-2848
2848-2849
2849-2850
2850-2851
2851-2852
2852-2853
2853-2854
2854-2855
2855-2856
2856-2857
2857-2858
2858-2859
2859-2860
2860-2861
2861-2862
2862-2863
2863-2864
2864-2865
2865-2866
2866-2867
2867-2868
2868-2869
2869-2870
2870-2871
2871-2872
2872-2873
2873-2874
2874-2875
2875-2876
2876-2877
2877-2878
2878-2879
2879-2880
2880-2881
2881-2882
2882-2883
2883-2884
2884-2885
2885-2886
2886-2887
2887-2888
2888-2889
2889-2890
2890-2891
2891-2892
2892-2893
2893-2894
2894-2895
2895-2896
2896-2897
2897-2898
2898-2899
2899-2900
2900-2901
2901-2902
2902-2903
2903-2904
2904-2905
2905-2906
2906-2907
2907-2908
2908-2909
2909-2910
2910-2911
2911-2912
2912-2913
2913-2914
2914-2915
2915-2916
2916-2917
2917-2918
2918-2919
2919-2920
2920-2921
2921-2922
2922-2923
2923-2924
2924-2925
2925-2926
2926-2927
2927-2928
2928-2929
2929-2930
2930-2931
2931-2932
2932-2933
2933-2934
2934-2935
2935-2936
2936-2937
2937-2938
2938-2939
2939-2940
2940-2941
2941-2942
2942-2943
2943-2944
2944-2945
2945-2946
2946-2947
2947-2948
2948-2949
2949-2950
2950-2951
2951-2952
2952-2953
2953-2954
2954-2955
2955-2956
2956-2957
2957-2958
2958-2959
2959-2960
2960-2961
2961-2962
2962-2963
2963-2964
2964-2965
2965-2966
2966-2967
2967-2968
2968-2969
2969-2970
2970-2971
2971-2972
2972-2973
2973-2974
2974-2975
2975-2976
2976-2977
2977-2978
2978-2979
2979-2980
2980-2981
2981-2982
2982-2983
2983-2984
2984-2985
2985-2986
2986-2987
2987-2988
2988-2989
2989-2990
2990-2991
2991-2992
2992-2993
2993-2994
2994-2995
2995-2996
2996-2997
2997-2998
2998-2999
2999-3000
3000-3001
3001-3002
3002-3003
3003-3004
3004-3005
3005-3006
3006-3007
3007-3008
3008-3

Криворіжжя

Новий Педагогічний інститут

У керівників педзакладів попередніх років була яскраво виразна тенденція гонитись за кількістю студентства на шкоду якості. Цим часто вони компенсували бездіяльність, що її вони припускались під час підготовки до кожного нового навчального року. В результаті цього до педінститутів потрапляли особи з неприпустимо низьким рівнем загальноосвітніх знань і розвитком, з освітою за неповну середню школу й навіть нижче (Київський польський, Черкаський, Мелітопольський та інші педінститути), а до педтехнікумів навіть з освітою за 3—4 класи (Старобільський, Проскурівський польський та ін.).

В процесі організації і самого навчання такі педзаклади поглиблювали і далі свої огріхи. Йшли лінією найменшого опору: знижували вимоги при іспитах, механічно скорочували чи змінювали програми навчання з окремих, навіть важливіших фахових предметів. Це погіршувало якість контингентів.

З усіма цими істотними, по суті антидержавними, хибами в організації доброякісного набору студентства до педзакладів НКО провадить жорстоку боротьбу. Позитивні наслідки всіх вжитих НКО заходів у цьому напрямку особливо виразно виявились в цьому навчальному році, коли, крім поліпшення академічної підготовки вступників, ми добились значного поліпшення і щодо інших ознак контингентів студентів.

НАБІР 1934 РОКУ ДО ПЕДІНСТИТУТІВ. Готуючись до нового 1934-35 навчального року, НКО подав педінститутам, педтехнікумам і ОблВНО конкретні вимоги щодо прийому нових

кадрів вступників до 1-х курсів і щодо добору на старші курси (зокрема з вчителів).

З цією метою були організовані підготовчі курси до вступу в педінститути, ухвалено відібрати частину з учнів 9-х класів, мобілізувати учителів. Зокрема, ЦК ЛКСМУ прийняв спеціальну постанову про мобілізацію 2.000 комсомольців на навчання в педінститутах.

Педінститути та педтехнікуми з більшістю завдань щодо нового набору впорались і виконали набір до 1-х курсів цього року за різними ознаками значно краще.

На число місць за нормою прийому в 6.850 до 4- і 2-річних педінститутів було подано заяв 14.482, склало іспити 7.335, зараховано до груп основного складу 1-х курсів при нормі на групу в 30 чол. — 6.760 (повинні набрати за планом на 1.І-35 р. — Київ, український — 60 чол. і Київ, польський — 30 чол., разом 90 чол.).

Крім цього, переважна більшість інститутів між 1 і 15 вересня приступили до фактичного навчання з числом так званих вступників-кандидатів понад 400 чол. (зверх групової норми).

Новий прийом порівняльно з прийомами за минулі роки за певними ознаками характеризується так:

Серед прийнятих цього року є: українців 74,3%, інших національностей 25,7%, партійно-комсомольського прошарку — 45,4% (торік було — 42,43%).

Роки	За соцстаном (у %)						За освітою (у %)						
	Робіт. та їх діти	Селяни-когосп.	Селяни-одноосібн.	Службовці	Спец. та їх діти	Інші трудящі	Робітфак	Підготовчі курси	Неповна середня школа	8-9 кл. серед.	Технікум профшк.	ФЗУ	Інша освіта та само-освіта
1933-34	23,21	42,99	5,24	15,17	3,40	9,99	39,11	20,15	20,57	1,55	15,02	3,59	—
1934-35	24,61	42,33	2,96	11,52	15,43	3,15	39,72	26,77	8,88	7,76	12,85	3,36	0,66

Збільшення партійно-комсомольського прошарку йде переважно за рахунок комсомольців. В цьому напрямку відіграли не малу роль комсомольські організації, що за проводом ЦК ЛКСМУ активно включились цього року в боротьбу за сталінський набір до педвишів.

Щодо соцстану студентів прийому 1934 р.: а) збільшився порівняно з 1933 роком прошарок робітників та їхніх дітей (на 1,4%), б) помітно зросла категорія вступників «спеціалісти (переважно вчителі) та їхні діти» і в) значно зменшилась питома вага категорії «селяни-одноосібники» та «інші трудящі».

Щодо освітньої підготовки новоприйнятих 1934 року в педінститути, то, як позитивне, треба відзначити: а) приріст вступників, охоплюваних ще до вступу в інститути підготовчими курсами, збільшення питомої ваги вступників з числа тих, що закінчили

Дніпропетровськ

Гуртожиток Державного університету

9 класи середньої школи і б) значне зменшення числа вступників з освітою за неповну середню школу (з 20,57% 1933 р. до 8,88% цього року). Добра підготовка окремих педінститутів до нового навчального року була відзначена Всесоюзним та Всеукраїнським комітетом по змаганням вишів і технікумів на кращу підготовку до навчального року (Запорізький, Житомирський, Полтавський, Херсонський).

НАБІР 1934 РОКУ ДО ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНІКУМІВ.
ОблВНО в справі набору до педтехнікумів 1934-35 року, порівняно з минулими роками, провів велику роботу. Це яскраво доводять наслідки нового набору.

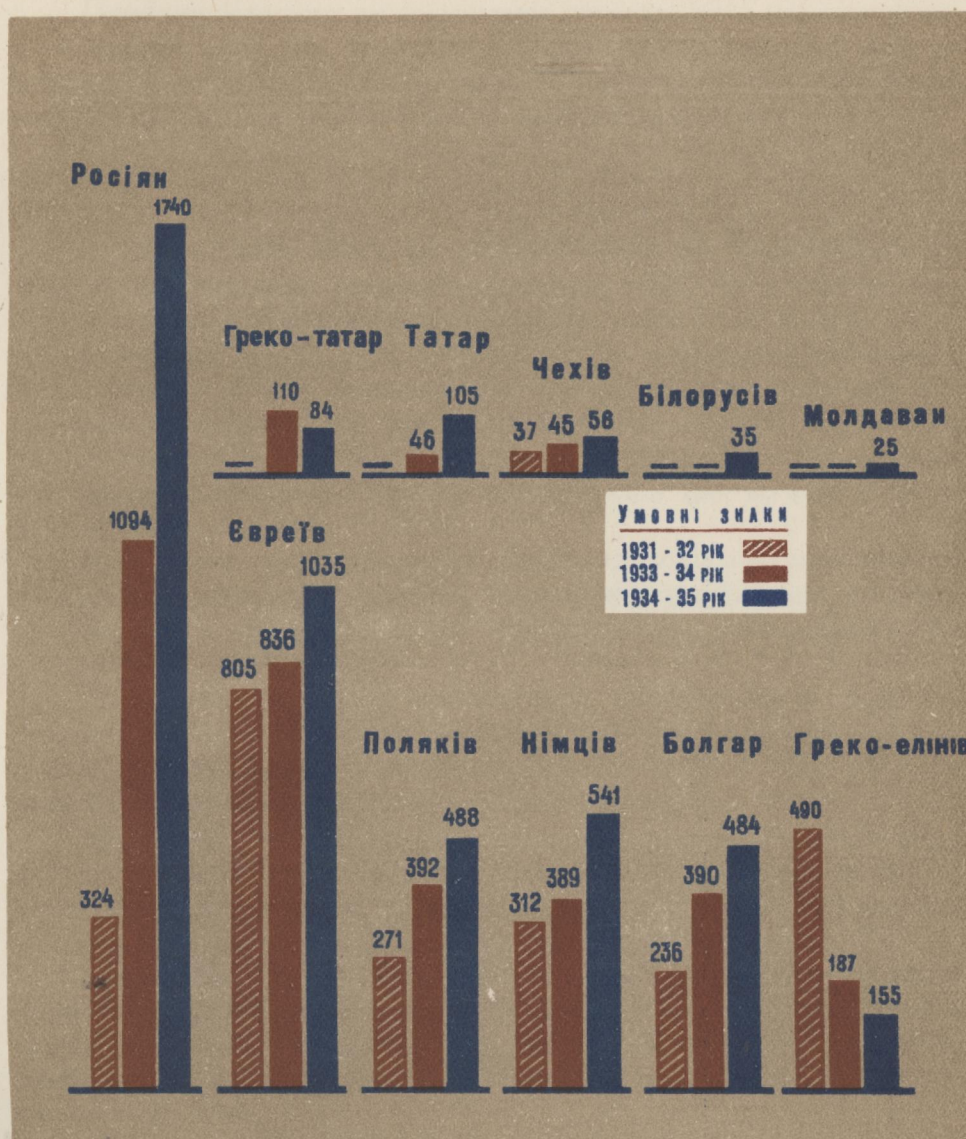
Серед прийнятих до педтехнікумів цього року (з 9.772 чол.): українців — 77,39%; інших національностей разом 22,61%. За станом і за освітою 1934 року склад прийнятих студентів помітно покращав, наприклад: робітників (по 4-х областях) 22% (було 1933 р. — 13,4%), одноосібників 6,55% (було 1933 р. — 10,1%), службовців та інших трудящих — 8,68% (було 1933 р. — 13,3%); з освітою (по 4-х областях): за неповну середню школу прийнято 93,09% (торік — 81,7%). Прошарок комсомольців зріс 1934 року не набагато (28,95% по 4-х областях, було торік 28,6%).

Чимало технікумів, готуючись до 1934-35 навчального року, відзначились справжньою більшовицькою наполегливістю в організації не лише доброякісного набору контингентів студентів, а і в створенні матеріально-побутової бази, щоб гарантувати нормальну роботу протягом всього навчального року (Чубарівський, Червоноградський, В.-Сорочинський — українські, Житомирський єврейський та інші педтехнікуми; вони ж і премійовані).

Досить цікаву картину виконання плану прийому цього року дають наші подробітки, а саме: а) як правило, всі інститути обмінали прийом на перші курси денних та вечірніх груп робітфаків; б) намагались перебільшити прийом до старших курсів денних робітфаків; в) майже всі робітфаки спромоглись поповнити наявні у них неповнокомплектні групи денних і вечірніх робітфаків.

Це, як видно зі звітних матеріалів педінститутів, було (навіть несподівано для деяких з них) продиктовано фактом великого впливу достатньо підготовлених охочих учитись (майже скрізь модус був більший за 2 : 1).

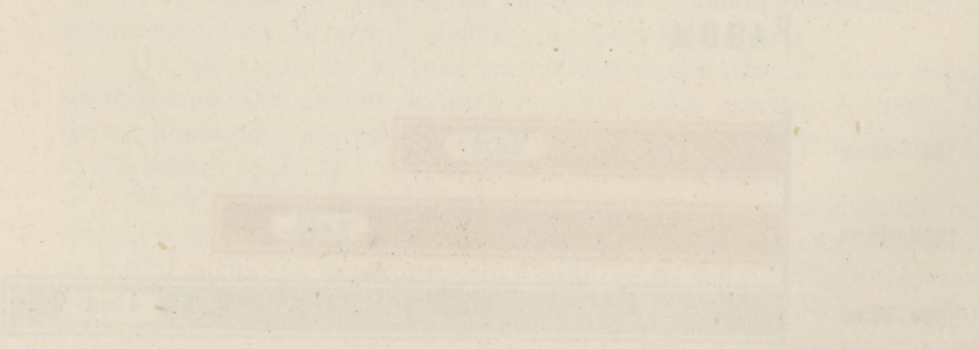
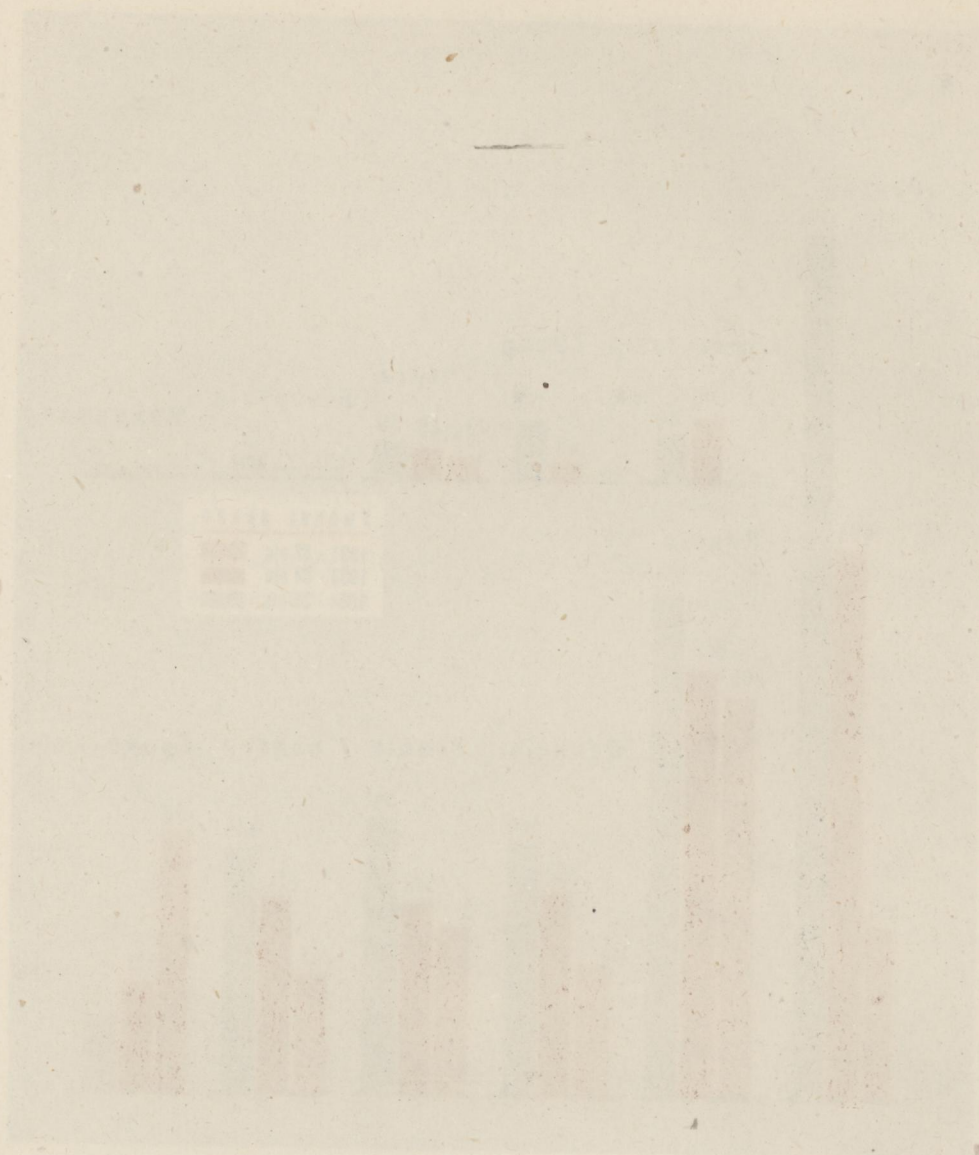
Факт величезного впливу охочих вступити до навчальних педзакладів та робітфаків у 1934 р. (до педінститутів подано 14.500 заяв на 6.850 місць; до педтехнікумів 30.000 — на 8.450 місць) є доказом не лише відповідної позитивної боротьби органів НКО, партійних і радянських організацій за сталінський набір, а й того, що трудяща молодь виявляє природний потяг до освіти.

РАЗОМ

КІЛЬКІСТЬ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНІКУМІВ УСРР, ЩО ВЧАТЬСЯ РІДНОЮ МОВОЮ

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
CHICAGO, ILL. 60637
U.S.A. AND CANADA
OTHER COUNTRIES: SEE LIST OF AGENTS

Прийом цього року до педзакладів показав, що в нас уже тепер, а наступного року тим більше, є і будуть всі передумови і дані до комплектування педзакладів ще кращою частиною робочо-колгоспної молоді, що свідомо виявляє охоту здобути педагогічну освіту.

НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ, ПРОГРАМИ Й ПІДРУЧНИКИ.
Націоналістична лінія старого керівництва НКО була глибоко втілена в систему навчально-виховної роботи вишів і технікумів.

Навчальні плани, приміром, інститутів соціального виховання, відображаючи в собі колишню комплексну систему, насичувались багатьма предметами, що нічого спільного не мали з навчальним планом неповної середньої школи, або й зовсім не мали тих дисциплін, що викладались або мусили викладатись у цих школах (географія, історія і т. д.).

Крім цього, в номенклатурі дисциплін соціально-економічного циклу вишів навмисно виділялась дисципліна «національне питання» і викладалась вона відірвано від ленінізму, як самодостатня дисципліна.

Навчальні плани для педінститутів на 1933-34 р. довелось будувати так, щоб за всіх обставин (випускається чи не випускається 3-ій курс тощо) дати студентам-випускникам 1934 і 1935 року, до певної міри, зв'язну й закінчену фахову підготовку.

На 1934-35 навчальний рік, порівняно з станом у 1933-34 році, зроблені великі зміни, які ще більшою мірою спрямовані за піднесення якості навчання, за умов застосування факультетської системи й раціоналізації розташування їх по навчальних одиницях.

Так, 1933-34 р. загальна кількість годин для 4-х років навчання дорівнювала 5.145 годин, тепер вона доведена до 4.900 годин, себто зменшення на 4%. Кількість часу на самостійну роботу студентів, особливо на старших курсах, збільшується на 3-х курсах до 25%, на 4-х — до 21%.

Ліквідована багатопредметність через цілковите усунення та злиття дисциплін, що були за номенклатурою торішніх навчальних планів. Заощаджені таким чином години використовуються переважно на найважливіші фахові дисципліни.

Виходячи з досвіду, що викладачі окремих предметів, особливо в середній школі на селі, не мають достатнього навантаження (менші ставки), в навчальних планах для факультетів на 1934-35 рік об'єднано також споріднені дисципліни.

Взагалі, удосконалені навчальні факультетські плани перед попередніми мають ту перевагу, що вони даватимуть змогу готувати кваліфіковані педкадри для середньої школи не лише з певної спеціальності, а в достатній мірі і з споріднених спеціальностей, себто, що

спеціалізація майбутніх педкадрів на тому чи тому факультеті спиратиметься на широку теоретичну базу.

В структурі навчальних планів та в поясненнях до них загострена увага на формах роботи — піднесена питома вага лекції та просемінарських і семінарських занять.

Програми для педзакладів, особливо для інститутів, що їх складалось в минулому (до 1933—34 років), ще більшою мірою, ніж це було в навчальних планах, заглиблювали націоналістичну суть поглядів Скрипника. В них можна було знайти явно фашистські ідеї взагалі і контрреволюційні настанови фашистської «Харківської педагогічної школи».

В програмах з української мови для педвишів, що видані до 1933 р., зовсім не відбито класової боротьби на мовному фронті. Ці програми скеровували студентів — майбутніх педагогів, на відрив української мови від спільних процесів розвитку мов братніх народів СРСР, особливо російської мови.

Складаючи програми, націоналісти всіляко намагались показати якусь законсервованість розвитку української мови, вводили до літератури слова старих часів, які втратили свою життєвість, або нові надумані, незрозумілі слова масам і тим самим відривали українську мову від сучасної мови трудящих та мови братньої РСФРР.

В програмах з політекономії, що видавались колишнім методом НКО, є випадки цілковитого відходу від директив партії і вказівок тов. Сталіна. Політекономія подавалась в обмеженому вигляді (визначення лише предмету політекономії і т. ін.) без аналізу докапіталістичних соціально-економічних формацій тощо.

В програмах 1931-32 р. зовсім не була відображена боротьба з соціал-фашистськими і націоналістичними теоріями українських націоналістів та троцькістів в економічних питаннях.

Тематика курсу політекономії являла собою здебільшого схоластичне розташування фактичного матеріалу, питання історії, політекономії були без зв'язку розкидані по всьому курсу.

Характерно, що програми з політекономії для педтехнікумів майже нічим не відрізнялись від програм для педвишів.

Те саме можна сказати і про інші програми минулих років. Особливо шкідливі моменти, явно націоналістичного характеру, ми мали в програмах з історії України, національного питання і літератури.

НКО з початку 1933 року довелось провести велику й ґрунтовну роботу по виданню нових програм.

На 1934-35 навчальний рік, відповідно до засад, застосованих в нових навчальних планах, розроблено й удосконалено майже всі основні важливіші програми педінститутів і технікумів: для педінститутів 97 програм, для педтехнікумів — 61.

На 1934-35 навчальний рік видається підручників: для педінститутів — 29 назв, для педтехнікумів — 31 назва.

Полтава, Педагогічний інститут

У ботанічному кабінеті

Крім того, чимало підручників, особливо для загальнофахового педагогічного та соціально-економічного циклів, будуть видані непересередньо з матриць чи перекладом з російської мови на українську.

Але хоч стан із забезпеченням педзакладів підручниками в 1934-35 році кращий, ніж це було минулих років, навіть 1933-34 року, в цій справі зроблено ще дуже мало.

Ще є чимало хиб і недоробок і в навчальних планах, і в програмах. Навчальні плани треба зробити чіткими й сталими з чітко визначеною періодизацією щодо навчальної теоретичної і практичної роботи. Треба видати програми, яких досі немає, удосконалити ті, що їх видано як тимчасові.

БОРОТЬБА ЗА КРАЩУ ОРГАНІЗАЦІЮ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ПЕДЗАКЛАДАХ. Найважливішим чинником і стимулом піднесення якості навчальної роботи у вишах і технікумах були за звітний період постанови партії й уряду, зокрема — постанова ЦВК СРСР про вищу школу і технікуми (з 19.IX 1932 року) та ряд інших наступних постанов про директорів інститутів, про унормування навантажень студентства тощо.

Виконуючи ці постанови, ми досягли значного поліпшення в справі організації методів і форм навчально-виховної роботи.

Приміром, якщо 1932-33 року в педзакладах ще тяжив лівацько-закрутицький бригадно-лабораторний план роботи, з впливаючими з нього педагогічними помилками та недооцінкою ролі викладача й індивідуальної самостійної роботи студента, то в 1933-34 році ці хиби здебільшого усунуті. Педзаклади зайнялись систематичним вивченням і застосуванням непосредньо на практиці таких методів і форм роботи, як лекція, семінари з широким застосуванням різноманітних видів лабораторно-практичних робіт і вправ, та значно впорядкували самостійну роботу студентів.

Педзаклади чимало працювали, особливо останнього року, над удосконаленням організації і методів роботи.

Непогано працювали окремі кафедри педінститутів лінією налагодження навчальної, методичної та науково-дослідчої роботи (Полтавський, Херсонський, Житомирський, Кременчуцький, Миколаївський, Сумський та інші).

Наслідки застосованих протягом останніх двох років, поруч з поточним обліком, облікових сесій та обслідувань роботи педзакладів доводять, що успішність студентів у навчанні помітно підноситься.

Проте, вибіркова перевірка навчальної роботи в педінститутах і педтехнікумах показує, що студенти ще мають низьку мовну і математичну грамотність. Причинами цього здебільшого є: неприпустимо знижені вимоги при прийомах до 1-х курсів; незадовільна робота

педінститутів і технікумів коло піднесення культурного розвитку студентства; незадовільне викладання мови, зокрема, неуважна перевірка викладачами письмових робіт та різних записів студентів.

Можна було б навести чимало прикладів низької грамотності й успішності студентів і з інших галузей теоретичного й практичного навчання у педзакладах.

Ось чому боротьба за якість навчання, за успішність кожного студента є для НКО, для ОблВНО і для самих педзакладів важливіше завдання.

Для педінститутів, педтехнікумів і робітфаків треба (за участю їхніх же кращих працівників) розробити й видати ряд інструктивно-методичних матеріалів, що допомагали б їм регламентувати й удосконалювати різні форми теоретичного й практичного навчання, що скеровували б організаційно-навчальну систему, деканат, кафедри та інші навчально-допоміжні заклади на глибоку навчальну і почасти науково-дослідчу роботу в галузі підготовки педагогічних кадрів.

Треба ще також чимало подбати про задовільне насичення навчальної роботи педзакладів відповідним високодосконалим приладдям, науковою й класичною літературою.

Здійснюючи вказівки вождя партії тов. Сталіна про негайну потребу вивести педагогічні факультети з того неприпустимо занедбаного стану, в якому вони перебували досі, НКО намічає провести найближчим часом ряд таких заходів:

1. Збільшити озброєність інститутів навчально-виховними засобами з одночасним створенням для них умов науково-дослідчої роботи.

2. Розвинути, а де немає, то широко організувати заклади по художньому вихованню студентства (запровадження вокальної, музичної й образотворчої студійної та інших форм роботи).

3. Максимально поліпшити матеріально-побутові умови студентства, довівши норми забезпечення житловою площею на 1 студ. до 4,5 кв. метрів, забезпечити постільним приладдям та меблями до норм, встановлених урядом, і організувати культурно-виховні заклади в розмірах і кількості, потрібних для повного охоплення студентства педзакладів (читальні, кіно-радіофікація тощо), а також в міру потреби організувати і санітарно-гігієнічні заклади.

4. В галузі оперативного керівництва й методики роботи педзакладів провадити систематичну роботу по удосконаленню навчальних планів і програм та видати з важливіших дисциплін стабільні підручники й посібники на основі широкого залучення практичних робітників педзакладів.

5. Наступних років запланувати збільшені прийоми, особливо на гостро дефіцитні спеціальності, щоб на кінець другої п'ятирічки і початок третьої випуски з 4-х різних педінститутів посіли значно більшу питому вагу в балансі педагогічних кадрів для середньої школи на той час.

ЗМІЦНЕННЯ НАВЧАЛЬНО-МАТЕРІАЛЬНОЇ БАЗИ.

Боротьбу за якість складу студентів і роботи педзакладів НКО поставив у прямий зв'язок з боротьбою за зміцнення матеріально-навчальної і побутової бази педінститутів і педтехнікумів. Особливо ця боротьба розгорнулась з початку 1934 р.

На 1.I 1934 року педінститути мали в навчальних будинках 1.191 кімнату з загальною кубатурою 653.672 куб. метр. (при корисній площі 90.806 кв. метрів). В тому числі 447 аудиторій, 473 кімнати під кабінетами і лабораторіями.

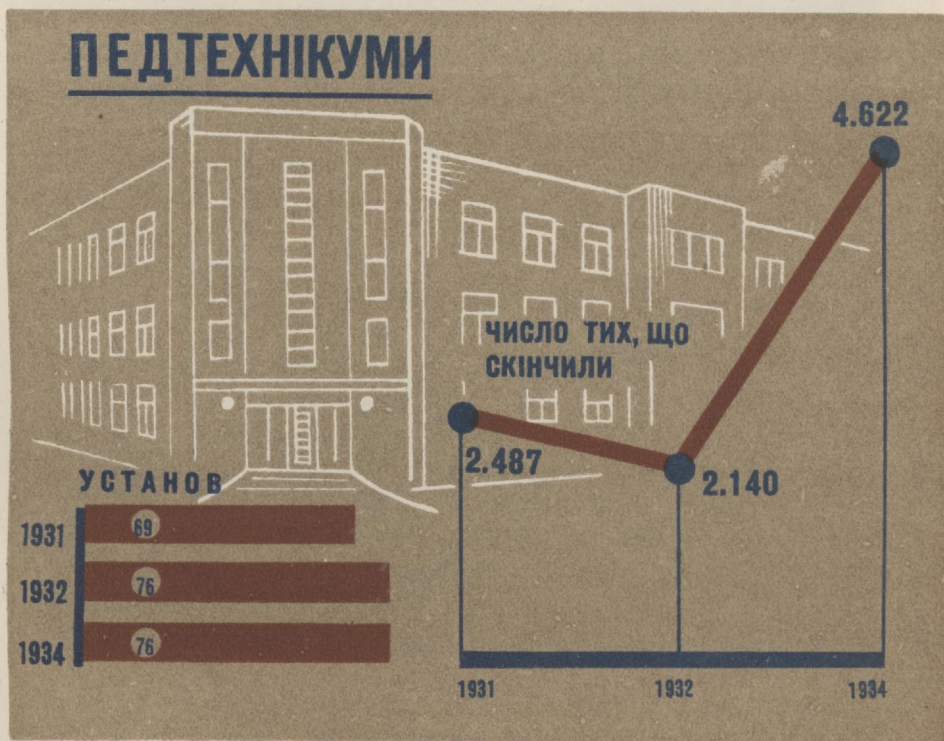
Ще з квітня 1934 року намічені, після диференційованого підходу до кожного педінституту, окремі заходи щодо поширення навчальної площі та підготовки наявних приміщень до нового навчального року.

Кожний педінститут розгорнув, за допомогою місцевих партійних і радянських організацій, боротьбу за матеріальне зміцнення навчального закладу та за поліпшення побуту студентства в 1934-35 навчальному році.

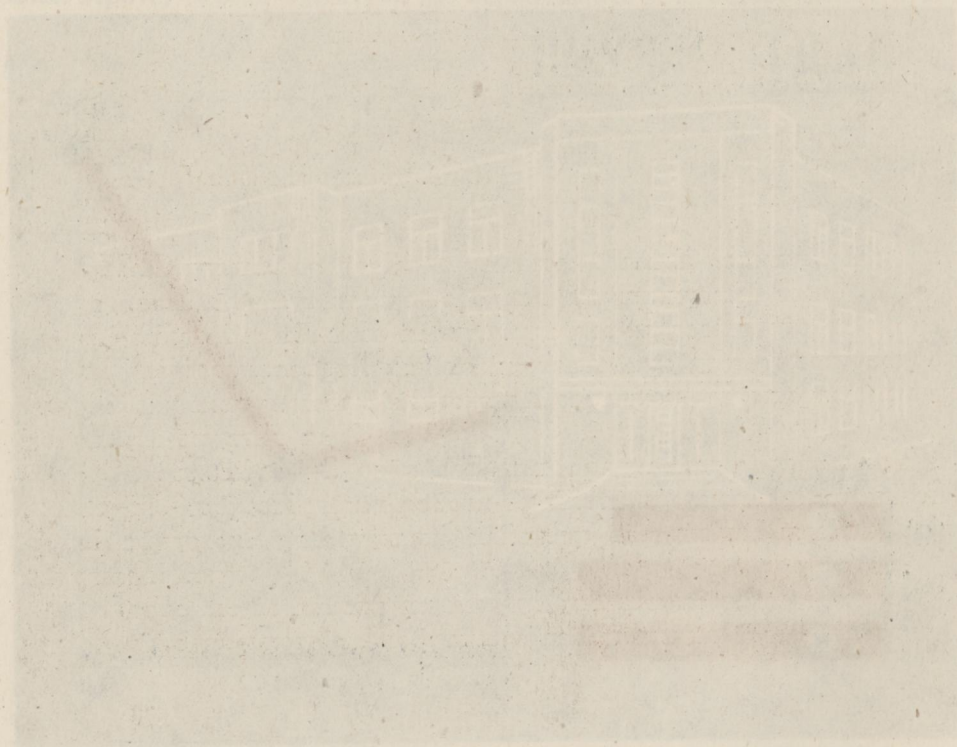
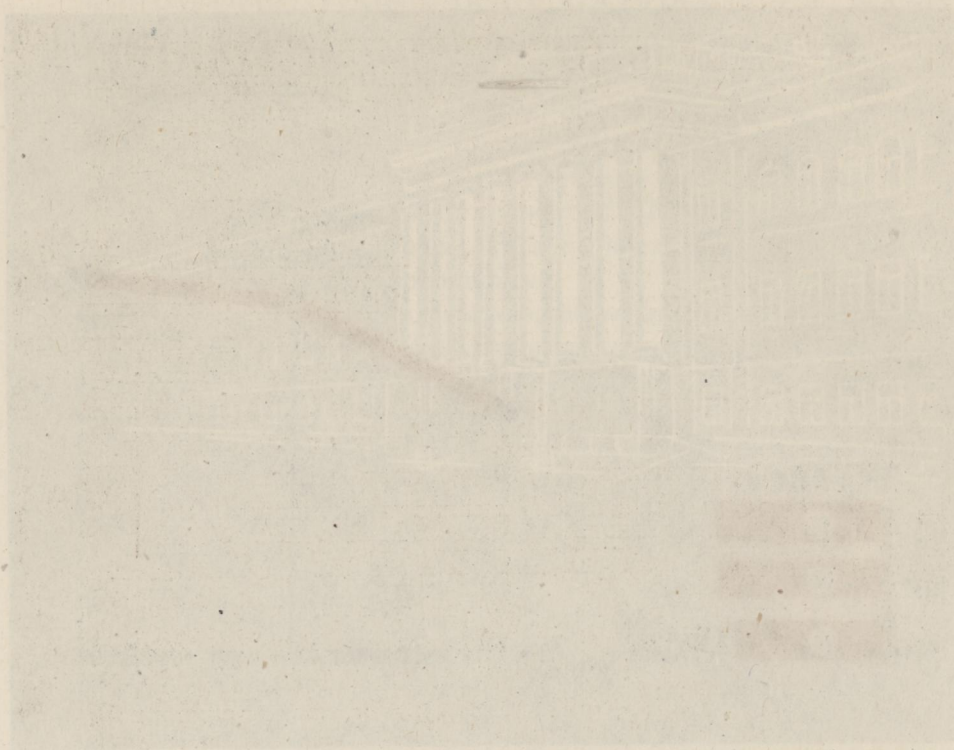
Ця робота дала в багатьох випадках позитивні наслідки. Поширились площі коштом додаткових навчальних приміщень (Харківський, Луганський, Одеський педінститути). Крім того, порядком перепланування, частково поширена навчальна площа інститутів Миколаївського, Бердянського, Бердичівського, Кіровського та інших. Проте, окремі інститути ще перебувають у незадовільному стані щодо забезпечення навчальними приміщеннями. Так, Київський педінститут (україн.), хоч і дістав додаткову площу, але і надалі примушений орендувати приміщення в держуніверситеті і провадити навчання в дві зміни. Не цілком забезпечені також навчальною площею і працюють в дві зміни такі інститути: Криворізький (орендує), Київський (польський), Мелітопольський, Миколаївський і Вінницький.

Площа студентських гуртожитків педінститутів і робітфаків характеризується такими цифрами:

	Наявна кількість (в кв. метрах)		Збільшилось на
	На 1.X 1933 р.	На 1.X 1934 р.	
1. Площі в студгуртожитках педінститутів (кв. м)	46.947	62.811	15.864
2. Мешкало студентів	12.000	16.106	4.106
3. Пересічний $\%$ забезпечення студентів гуртожитками (від загальної кількості)	70 $\%$	78 $\%$	8 $\%$
4. Пересічна норма забезпечення на 1 студ. в кв. м	3,90 $\%$	3,95 $\%$	0,05 $\%$

КІЛЬКІСТЬ СТУДЕНТІВ, ЩО ЗАКІНЧИЛИ ПЕДАГОГІЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ТЕХНІКУМИ УСРР

REPRODUCED BY THE NATIONAL ARCHIVES FROM A PHOTOGRAPH OF THE ORIGINAL

Київ, Польський педагогічний інститут

Лекція з біології

Отже в 1934 році загальна додаткова площа, що її дістали всі педінститути (через реконструкцію наявних приміщень, одержання і купівлю будинків, наймання кімнат і т. ін.), дорівнює 15.864 кв. м, себто на 3.525 місць.

Харчування та допоміжні господарства

Всі педінститути і технікуми мають власні їдальні, де протягом останніх двох років організують харчування студентів, частина з них власними силами, а решта на договорних основах з системою Вукоопхарчу. Вартість певного раціону харчування (сніданок, обід і вечеря) пересічно 1 карб. 20 коп. Якість страв, за винятком окремих інститутів, що самі організують харчування, низька.

Щоб поліпшити харчову базу педінститутів, починаючи з 1932 року (в основному протягом 1933 і 1934 рр.) Наркомос створив при всіх педінститутах допоміжні господарства. Зростання цих господарств характеризується такими цифрами:

	1932 р.	1933 р.	1934 р. на 1.VII	П л а н 1935 р.
Число господарств	5	39	44	48
Вся площа землекорист. (в га)	226	2.178	4.536	6.055
В т. ч. посівплоща	200	1.866	3.187	4.827
Енергетика: а) трактори	—	4	12	26
б) автомашини	—	2	6	20
в) робочі коні	21	140	387	500
Поголів'я: велика рогата худоба	20	137	357	1.200
Свині	15	96	680	3.000
Асигнування за держбюджетом (в тис. крб.)	—	2.500	2.350	3.000

НКО вважав за доцільне розвиток більшої частини допоміжних господарств спрямувати на городньо-тваринницький тип. 1935 рік, при здійсненні наміченого плану, буде роком досить помітного зміцнення енергоозброєності цих господарств, що дасть змогу запровадити в широкому масштабі інтенсивні культури, механізувати працю, зменшити видатки на 1 га.

За останні 1—2 роки здійснено ряд заходів, щоб поліпшити культурно-побутові умови роботи та життя студентства: організовані лазні, збудовані душі, пральні, майстерні лагодження взуття і одягу, перукарні тощо.

Проте, не зважаючи на помітні досягнення в галузі матеріального, господарського та побутового забезпечення багатьох педінститутів, становище їх ще незадовільне, а окремих інститутів навіть тяжке.

Досить сказати, що київські і харківські інститути, через брак гуртожитків, змушені були розпочати пізніше і неповнотою заняття з новим набором.

Поліпшити стан цих інститутів можна лише за умов будівництва нових або відведення готових приміщень, форсованого закінчення будівництва гуртожитків і корпусів та поширення площі через раціоналізацію приміщень і краще використання їх.

НКО намічає один з найважливіших заходів до зміцнення педагогічних інститутів — радикальне озброєння їх новішим, досконалим, відповідаючим останнім досягненням науки і техніки, навчальним приладдям (для кабінетів, лабораторій) та диференційоване поповнення бібліотек фундаментальною фаховою літературою.

Стан із забезпеченням кабінетів і лабораторій устаткуванням, приладдям, посудом та хемікатами ще й досі в переважній більшості педінститутів залишається незадовільний. За весь час свого існування периферійні педінститути, що були організовані в 1930 році на базі педтехнікумів та педкурсів, потрібних коштів на організацію лабораторій, кабінетів та бібліотек не одержали. В кращому стані обладнання кабінетів і лабораторій інститутів, що створились на базі колишніх ІНО. Але й ці кабінети потребують ґрунтового поліпшення.

СТАН ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІВ. Щоб реалізувати завдання цілковитої ліквідації неписьменності та здійснення загального обов'язкового навчання, потрібні численні педагогічні кадри.

Нестача таких кадрів примусила використовувати на педагогічній роботі і тих осіб, які не мали спеціальної педагогічної, а часто і достатньої загальної освіти (навіть і тих, які не закінчили неповної середньої школи).

Треба було крім постійної діючої мережі стаціонарних педзакладів організувати і заклади короткотермінової підготовки вчителів, курси підвищення кваліфікації вчителів тощо.

Серед цих закладів важливе місце посіла система заочного навчання, що його прямим завданням було систематично підвищувати й удосконалювати кваліфікацію наявних малопідготовлених учителів без відриву від виробництва.

Старе керівництво НКО віддало цю важливу ділянку роботи контрреволюційним, націоналістичним елементам.

Останні, галасуючи, що Україна, мовляв, перша в Радсоюзі розпочинає цю роботу, домагались скласти завідомо нереальні плани охоплення заочників.

Кінець-кінцем вони домоглись постанови НКО (з 11.IX 1932 р.) «Про завдання та систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників політехнічної школи», якою НКО зобов'язував усіх учителів УСРР протягом п'яти років незалежно від їхньої попередньої освіти набути знання за вищу педагогічну школу.

Дійсність довела, що план охоплення відразу 80.000 учителів був, по меншій мірі, фікцією, прожектерством, свідомим зривом досить важливої політичної справи.

Перевіркою встановлено, що:

По 21 педінституті учителів-заочників лічилось на 1.I 1933 р. 26.258 осіб, а за 1933 р. вибуло 16.652, в тому числі виключених за невідповідність до навчання в інституті 10.669 чол.; по 51 педтехнікумах теж на 1.I 1933 р. лічилось 24.554 чол. і вибуло з них протягом 1933 р. 10.252, в т. ч. виключено за невідповідність 6.751 чол.

Продуктивність надмірних розмахів прийому можна бачити хоча б з кількості випускників у 1933 р. — з інститутів випущено 534, з педтехнікумів — 349 чол.

Не краще було і з організаційно-методичним керівництвом по заочній освіті вчителів: припускалось на рік кілька прийомів до заочних секторів педінститутів і педтехнікумів, студенти поділялись не за курсами навчання, а за прийомами. Розподіл студентів за прийомами вносив хаос у систему організації заочного навчання і не давав можливості проводити облік руху їх та виконання кожним заочником навчального плану.

Організація і методика роботи учителів-студентів були побудовані так, що в центрі стояла відмежована самостійна (заочна) праця студента; ні кафедри, ні окремі викладачі вишів не могли дати їм потрібної допомоги, а сесії, що відбувались раз на рік, посідали досить незначне місце.

Формально заочна освіта була сконцентрована у ВЗІНО (Всеукраїнський заочний інститут народної освіти), а фактично керівництво навчальним процесом зосереджувалось в руках райвикладачів, які не мали належної підготовки керувати підготовкою за вищу освіту.

Навчальним матеріалом для заочників були не підручники, а писані лекції, в яких контрреволюційні елементи протягували ворожі теорії. Нерегулярне одержання розсипного матеріалу змушувало студента-заочника першого року у багатьох випадках проробляти навчальні матеріали іншого року навчання, або зовсім не проробляти їх.

НКО, викривши шкідливі дії в галузі підготовки педагогічних кадрів, перебудувало і всю систему заочної підготовки вчителів на засадах, визначених в постанові Раднаркому УСРР з 2 квітня 1934 року.

Ця постанова зобов'язує всіх учителів початкової школи, які не мають освіти в обсязі педагогічного технікуму, та учителів середньої школи, що не мають освіти в обсязі педагогічного вишу, набути відповідну вищу педагогічну освіту без відриву від виробництва.

Цією постановою стимулюється нормальне охоплення вчителів заочним навчанням; треба тільки підпорядкувати це навчання ви-

ключно педінститутам і педтехнікумам, поклавши на них цілковиту відповідальність за якісну підготовку вчителів, які вчаться без відриву від виробництва.

Заочним навчанням при 22 педінститутах охоплено (на 1.X 1934 р.) 18.500 чол., а в 55 педтехнікумах — 24.832 чол.

За національним складом студентства (крім українських) сектори заочного навчання поділяються так (за станом на 1.IX 1934 р.):

При педінститутах:		При педтехнікумах:	
Російських секторів	5	Російських секторів	8
Єврейських "	2	Єврейських "	3
Німецьких "	1	Німецьких "	2
Болгарських "	1	Болгарських "	2
Польських "	1	Польських "	2
		Чеських "	1
		Греко-єліно-татарських "	1
Разом	10	Разом	19

Навчання заочників проводиться в основному за навчальними планами стаціонарних педзакладів.

Зліквідувавши надсилку писаних розсипних лекцій, НКО зробив наголос на ролі підручника в самостійній проробці навчального матеріалу, на рецензуванні, на усній і письмовій консультації, особливо на навчальних сесіях, що цілком виправдали себе.

Проте, забезпечення студентів-заочників педінститутів підручниками (за назвами) явно недостатнє (від 15 до 35%). Це пояснюється тим, що минулих років підручники для педінститутів майже не видавались. Трохи краще було з забезпеченням підручниками студентів-заочників педтехнікумів (до 75%).

Навчальна робота заочників ще й 1933-34 навчального року проходила переважно за програмами-завданнями з різних дисциплін, з обов'язковою надсилкою заочникам контрольних робіт до заочних секторів педзакладів.

Виготовлення програм-завдань запізнювалось. З багатьох дисциплін програми-завдання зовсім не виготовлялись. Все це разом з іншими перешкодами спричинялось до систематичних зривів у навчальній роботі заочників і робило саму форму організації пед-процесу вкрай незадовільною.

Надалі, щоб поліпшити організацію навчального процесу з заочниками, програми-завдання більше не друкуватимуться, а замість них всім заочникам розсилатимуться програми стаціонарних педінститутів та педтехнікумів з усіх дисциплін разом з методичними вказівками до проробки програмного матеріалу.

НКО вжив заходів, щоб перебудувати заочну підготовку педкадрів, і ці заходи дають уже деякі позитивні наслідки. Так, явка

заочників на навчальні сесії в 1933-34 році, порівняно з 1932-33 навчальним роком, була значно краща:

По педінститутах				По педтехнікумах			
1932-33 р.	У%	1933-34 р.	У%	1932-33 р.	У%	1933-34 р.	У%
4.605	100	8.624	188	1.499	100	7.588	506

Справу підвищення кваліфікації учителів до 1933 року здійснювалося, в основному, через заочне навчання у Всеукраїнському інституті підвищення кваліфікації педагогів (ВІПКП).

Через те, що у ВІПКП була сконцентрована вся робота по заочній освіті в республіканському масштабі, він на практиці виявився неспроможним виконати покладені на нього завдання.

Починаючи з 1933 року, заочна освіта була передана педагогічним інститутам і технікумам на правах складової частини їхньої роботи (секторів), а за ВІПКП була залишена лише система короткотермінових курсів підвищення та удосконалення кваліфікації учителів.

Не зважаючи на деякі зрушення за останні 1 $\frac{1}{2}$ —2 роки в справі заочної освіти та підвищення кваліфікації вчителів, — все ж стан цієї роботи ще незадовільний.

Надалі, щоб поліпшити заочну освіту та підвищення кваліфікації вчителів, невідкладно треба здійснити такі заходи:

1. Провести перереєстрацію всіх заочників.
2. В майбутньому прийомі домогтись високоякісного складу заочників.
3. Забезпечити підручною літературою всіх заочників та видати всі програми з методичними вказівками, як проробляти програмний матеріал.
4. Домогтись задовільного обслуговування заочників від педагогічних навчальних закладів.
5. Лінією підвищення кваліфікації вчителів треба домогтись максимального охоплення відповідними курсами учителів, які зобов'язані за постановою РНК підвищувати свою кваліфікацію, та в період між курсами прикріпити їх до кращих середніх шкіл для систематичного навчання.